БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган | № 20 (16.406) | 25 январь 1976 йил, якшанба | Баҳоси 2 тийин.

ПАРТИЯ, СОВЕТ, КАСАБА СОЮЗ, КОМСОМОЛ ВА ХЎЖАЛИК ОРГАНЛАРИ, МИНИСТРЛИКЛАР ВА ИДОРАЛАР УМУМХАЛҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ СОҲАСИДА ОРТТИРИЛГАН ТАЖРИБАЛАРДАН ҲАР ТОМОНЛАМА ФОЙДАЛАНСИНЛАР. КОРХОНАЛАР, ЦЕХЛАР, СМЕНАЛАР, БРИГАДАЛАР, УЧАСТКАЛАР, БУЛИМЛАР, ФЕРМАЛАР ВА ЗВЕНОЛАР КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИ, ШУНИНГДЕК, ИШЧИ ВА КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ ЯККА ТАРТИБДАГИ МУСОБАҚАСИ ҲАМДА ҚАСБДОШЛАР МУСОБАҚАСИ ДОИМО ТАКОМИЛЛАШТИРИЛСИН.

(КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қароридан).

ИТТИФОҚДОШ РЕСПУБЛИКАЛАР КОМПАРТИЯЛАРИ СЪЕЗДЛАРИДА

РИГА, 23 январь. (ТАСС). Латвия Коммунистик партиясининг XXII съезди бугун ўз ишини тамомлади. Республика Министрлар Советининг Раиси Ю. Я. Рубэн КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳаси ҳақида доклад қилди.

Партия белгилаётган халқ хўжалигини ривожлантириш программаси, деб таъкидланди съездда, совет кишиларининг туб манфаатларига, социализм ва тинчлик ишига мос бўлиб тушади.

Латвия Компартияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди. А. Э. Воос Марказий Комитетнинг биринчи секретари қилиб сайланди.

* * *

АШХОБОД, 24 январь. (ТАСС). Туркманистон пойтахти байрамона безатилган. Туркманистон Компартиясининг XXI съезди кеча бу ерда республика коммунистлари, барча меҳнаткашлари Ленин партияси ва унинг Марказий Комитети теварагига маҳкам жипслашган бир вазиятда очилди.

Делегатлар гулдурос қарсаклар остида КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросини фахрий президиумга сайладилар.

Республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари М. Ғ. Ғапуров ҳисобот докладини қилди.

Сўнгра Туркманистон Компартияси ревизия комиссиясининг доклади тингланди.

Бугун съезд ўз ишини томомлади. Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган ташкилий пленумида М. Ғ. Ғапуров Марказий Комитетнинг биринчи секретари этиб сайланди.

(ТАСС).

КПСС XXV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА

ЗАРБДОР МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

МУСОБАҚАНИНГ ҚУДРАТЛИ ТЎЛҚИНИ

МАМЛАКАТИМИЗ тарихида энг салмоқли, ғоят мазмундор бўлган тўққизинчи беш йилликка якун ясалиб, ўз кўлами ва миқёси жиҳатидан ғоят улуғвор вазифаларни ҳал этишга отланган ўнинчи беш йилликнинг шу муаззам кунларида Улуғ Ватанимизнинг иқтисодий қиёфасига назар ташлаган ҳар бир кишининг қалби чексиз ифтихор туйғуларига тўлади. Нега ҳам қувонмайлик ахир! Бугунги кунда мамлакатимиз индустрияси қирқинчи йилларнинг бошларида бутун ер юзида ишлаб чиқарилганидан ҳам кўпроқ саноат маҳсулоти етказиб бераяпти! Бутун ер юзида бундан 38 йил муқаддам 104 миллион тонна пўлат эритилганини статистика қайд қилган. Бугунги кунда Ватанимиз ўнинчи беш йилликка 142 миллион тонна пўлат эритган ҳолда қадам қўйди. Ушанда жаҳон бўйича 266 миллион тонна нефть қазиб олинган эди. Утган йили биргина Совет Иттифоқининг ўзида 490 миллион тонна нефть қазиб чиқарилди. Социалистик экономикамизнинг баҳодирона одимлари ана шундай!

Коммунизм бунёдкори бўлган совет халқи эришган ажойиб муваффақиятлари билан кифояланиб қолмаётир. КПСС Марказий Комитетининг «1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» юзасидан партия XXV съездига лойиҳасида мамлакатимиз экономикасини янада юксалтиришнинг, халқ фаровонлигини ўстиришнинг ёрқин истиқболлари кўрсатиб берилган. Уннинчи беш йиллик лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси жараёнида меҳнаткашлар оммасининг ҳамма табақалари фаол қатнашиб, самарадорлик ва сифат беш йиллигини ҳар жиҳатдан муносиб якунлашга астойдил интилаётганликларини намойиш қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорида ҳам ўнинчи беш йиллик зўр сиёсий ва меҳнат жўшқинлиги вазиятида бошланганлиги мамнуният билан таъкидланади. Жонажон партиямизнинг КПСС XXV съездини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олайлик деган даъватига жавобан халқ хўжалиги ҳамма тармоқларининг ходимлари ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш, беш йилликнинг дастлабки йили халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун бошланган умумхалқ мусобақасига енг шимариб қўшилдилар.

Меҳнаткашларнинг ижодий ташаббуси қўллаб-қувватланган ушбу қарорда партия, совет органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, хўжалик раҳбарларининг диққат-эътибори экономикани ва халқ фаровонлигини янада юксалтириш йўлида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш шиори остида Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини кенг қулоч ёйдиришга қаратилди.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарор барча меҳнат аҳлининг, ҳар бир меҳнаткашнинг қалбидан чуқур жой олиб, уларни янги меҳнат жасоратларига отлантириб юборди. Куни кеча Узбекистон Компартияси Марказий Комитети республикадаги ўн донгдор ишчининг бир беш йилликда икки беш йилликни бажариш ҳақидаги ташаббусини маъқуллаб қабул қилган қарори ҳам бунинг ёрқин далилидир.

Бу ташаббускорлар номи бугунги кунда бутун республикамизга маълум ва машҳур бўлиб кетди. Мана улар: Мўйноқ балиқ консерва комбинатининг ишчиси Бибижамол Асанова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Анна Сергеевна Верзилина, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг фрезерчиси Альбина Александровна Девятова, «Ташсельмаш» заводининг чархловчи токари Борис Владимирович Ефремов, Самарқанддаги «Труд женщин» фабрикасининг попопчиси Салима Луқмонова, В. И. Ленин номли Тошкент электрон техника заводининг созловчиси Анвар Муҳамедов, Чирчиқдаги «Промтехмонтаж» бошқармаси слесари Михаил Митрофанович Овсянников, Андижондаги «Электроаппарат» заводининг прессловчиси Кимсанбой Тошматов, Марғилондаги «Атлас» фирмасининг тўқувчиси Абдубанноп Умаров, Тошкентдаги «Малика» трикотаж фирмасининг тўқувчиси Шоира Холмуҳамедова. Улар тўққизинчи беш йилликни барвақт бажариб, ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик планини бажаришдан иборат қимматли ташаббус билан чиқдилар.

Унлар ташаббуси деб номланган бу янги ватанпарварлик ҳаракатининг қатнашчиларидан Б. В. Ефремов билан А. Умаров ўтган беш йилликда ҳам икки беш йиллик миқдорида нормани бажаришган эди. Улар бу беш йилликда ҳам илгари эришган рекордларини такрорлашга аҳд қилдилар. Юксак малака, пухта билим, тинимсиз ижодий изланиш уларга ишни яхшилаш йўлларини кўра билиш, илғор тажрибага, фан техника тараққиёти ютуқларига таянган ҳолда ишни янгича ташкил этиш имконини беради. Бу ташаббус худди тўртлар, тўққизлар ташаббуслари каби бутун республикамиз бўйлаб кенг қанот ёйиши, саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг барча тармоқларини қамраб олиши турган гап.

Область, шаҳар, район партия комитетлари, Узсовпроф, Узбекистон комсомоли Марказий Комитети, республика министрликлари ва идоралари бу қимматли ташаббусни кенг ёйишлари, барча партия ташкилотларида ва меҳнаткашлар коллективларида ўн зарбдор ишчининг ватанпарварлик ташаббуси муҳокама этилиб, 1976 йилни ва умуман ўнинчи беш йилликни муносиб якунлаш юзасидан социалистик мусобақани авж олдириб юборишлари лозим.

Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари мусобақанинг таъсирчанлигини кучайтириш, мусобақа якунларидан ҳаммани хабардор қилиш, илғор тажрибани оммалаштириш учун пропаганда, оғзаки ва кўргазмали агитациянинг ҳамма воситаларидан, иқтисодий ўқиш системасидан фойдаланишлари лозим. Шу муносабат билан республика ва маҳаллий матбуот органлари, телевидение ва радио эшиттириш редакциялари зиммасига катта вазифалар тушади. Улар Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг боришини мунтазам ва муфассал ёритишлари, мусобақанинг тарбиявий ролини конкрет мисоллар ёрдамида ҳар томонлама очиб беришлари, илғор тажрибаларни оммалаштиришлари, мусобақани ташкил этишдаги камчиликларни, расмиятчиликни аёвсиз танқид остига олишлари керак. Утган йиллардаги тажрибага таяниб, мусобақанинг бориши ва натижаларини кўрсатишга бағишланган махсус саҳифалар мунтазам бериб борилиши, радио ва телевидение орқали социалистик мусобақа кундалиги программаси изчил эълон қилиб турилиши лозим.

Яна бир неча кундан кейин Узбекистон Компартиясининг навбатдаги XIX съезди очилади. КПСС XXV съезди ўз ишини бошлайдиган кунлар ҳам яқин қолди. Республикамиз меҳнаткашлари Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, партиямиз анжуманларини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олишларига шак-шубҳа йўқ.

ИККИ РАЙОН РАПОРТИ

Партия XXV съездини энг яхши меҳнат совғалари билан нишонлаш учун социалистик мусобақани кучайтираётган Тошлоқ ва Қува районларининг чорвадорлари дастлабки меҳнат зафарига эришдилар. Ҳар иккала районда ҳам чорвачиликни ривожлантириш билан бир вақтда гўштга топшириладиган қорамолларни бўрдоқига боқиб семиртириш намунали ташкил этилди. Натижада янги — 1976 йилнинг дастлабки ойидаёқ давлатга гўшт сотиш юзасидан биринчи квартал учун белгиланган план ошириб адо этилди.

Тайёрлов пунктларига тошлоқликлар пландаги 2710 ўрнига 2690 центнер ва қуваликлар 1870 ўрнига 2260 центнер бўрдоқи гўшти етказиб бердилар. Кўпгина илғор хўжаликлар ҳозирдаёқ ярим йиллик ва ҳатто йиллик гўшт сотиш планларини адо этди. Тошлоқ районидаги «Оқ олтин» ва Қува районидаги «Коммунизм» колхозларида 1170-1120 центнердан гўшт сотилиб, йиллик марра эгалланди.

Айни пайтда ҳар иккала илғор район чорвадорлари съезд очиладиган кунни янада каттароқ совғалар билан кутиб олиш ниятида давлатга гўшт сотишни қизғин давом эттирмоқдалар.

Т. МАҲМУДОВ.

Республикамиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорини қизғин маъқулламоқдалар.

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг коллективи КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини уюштириш тўғрисидаги қарорини кўтаринки рух билан кутиб олди. Колхоз меҳнаткашлари ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида пахта, каноп, маккажўхори дони ва бошқа экинларни кўплаб етиштириш, ҳосилдорликни янада ошириш учун ҳозирдан мустаҳкам замин тайёрламоқдалар. Хўжаликда техникани мавсумга шайлаб қўйилмоқда. Суратда: колхознинг участка механиги Ҳамид Аҳмедов ва инженери Минах Зингатаевлар техника ремонти сифатини кўздан кечирмоқдалар. И. Глауберзон фотоси.

КЕЧАГИ РЕКОРД — БУГУН НОРМА

«Амубухараканалстрой» бошқармаси 1-механизациялашган колонна экскаваторчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Коллективимиз экскаваторчилари зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилмоқдалар.

Аму—Бухоро машина канали трассасида КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақа ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юборилди. Утган беш йилликда бригадамиз экскаваторчилари меҳнатда рекорд кўрсаткичларга эришган эдилар. Улар икки миллион 15 минг куб метр тупроқ ишларини бажардилар. Шундай қилиб, «Ҳамза-2», Қизилтепа насос станциялари муддатидан анча илгари ишга туширилди.

Бригадамиз аъзолари ўтган йилги рекорд кўрсаткичларни съезд йилида ҳам такрорлайдилар ва Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. Журавлёв бошлиқ коллективни мусобақага чақирадилар.

Ф. ЖАББОРОВ,
Аму — Бухоро машина канали экскаваторчилар бригадасининг бошлиғи, Ленин ордени кавалери, Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор.

ПАХТАКОРЛАР СЎЗИ

Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш — ўнинчи беш йилликда совет халқи олдига партия томонидан қўйилган асосий вазифадир. Биз, пахтакорлар учун бу ҳосилдорликни янада оширишга эришиш, юқори сортли пахтани кўплаб етказиб бериш демакдир.

Бригадамиз тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлади. Пахта ҳосилдорлиги қарийб учдан бир ҳисса ортиб, ўтган йили гектар бошига 32 центнерга етди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетининг мамлакатда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисидаги чақириғига жавобан, бригадамиз ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили учун янги-янги марраларни мўлжаллаб қўйди. Бригада 64 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ингичка толали пахта топширишга аҳд қилди.

Мўл ҳосил етиштириш учун ҳозирнинг ўзидаёқ анчагина ишлар қилиб қўйилди. Ер энг яхши муддатларда шудгор қилинди. Далаларга етарли миқдорда маҳаллий ва минерал ўғит солинди. Техника кўкламга тахт қилиб қўйилди. Ҳозир суғориш шохобчаларини тозалаш тугай деб қолди. Унинчи беш йилликнинг биринчи кўкламини муносиб кутиб оламиз! деган шиор асосида меҳнат қилмоқдамиз.

Турсун АШУРОВА,
Сурхондарё областидаги Ленин номли совхознинг бригада бошлиғи, КПСС XXV съездининг делегати.

АМАЛИЙ ИШ БИЛАН

АНГРЕН, 22 январь. (УзТАГ). «Узбекшахтострой» трести 6- бошқармасига қарашли ғишт терувчилар бригадасининг бошлиғи, Ленин ордени кавалери Дмитрий Андреевич Зазулин бундай деди:

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарори ғоят муҳим аҳамиятга эга ҳужжатдир. Бу қарор барча совет кишиларининг юрагида акс садо беради ва ҳар бир совет кишиси партиянинг чақириғига халқ бахт-саодати йўлида, Ватанимизнинг куч-қудратини мустаҳкамлаш йўлида янги, шонли ишлар билан жавоб қайтаради.

Бригадамиз ғишт терувчилари ўтган беш йилликда иккита беш йиллик топшириқни бажардилар. Биз злобинча иш усулини қўллаб, бир қанча касб-корларни ўзлаштириб ҳамда илғор иш усулларини ўрганиб, ғиштларни аъло сифатли териш билан бирга меҳнат унумдорлигини икки ҳисса оширишга эришаолдик. Трестдаги ғишт терувчи ҳамкасбларимиз билан мусобақа бизнинг ғалабамиз билан якунланди. Биз ўнинчи беш йилликда ана шу муваффақиятни мустаҳкамлаш учун тағин ўн йиллик топшириқни бажариш ниятидамиз.

Лекин, эндиликда партия бизни даъват этаётганидек, меҳнат мусобақасининг боришига жиддий ўзгариш киритишимиз керак. Ахир, эълон қилинган ҳужжатда: зарбдор меҳнат эстафетасини бир-бирига топширувчи коллективларнинг меҳнат мусобақаси қандай бораётганлигига алоҳида эътибор берилсин, деб бежиз кўрсатиб ўтилмаган. Бунинг сабаби ўз-ўзидан тушунарли; камроқ чиқим қилиб, кўпроқ самарадорликка эришиш — беш йилликнинг энг муҳим вазифаларидан бири. Шунинг учун ҳам биз ана шу вазифани бажаришга ўз ҳиссамизни қўшиш учун аҳд қилдик.

Биз трестимизнинг машҳур сувоқчилар бригадаси билан социалистик мусобақа шартномасини туздик. Бу бригадага Яков Генрихович Янцен бошчилик қилади. Худди мана шу коллектив биз қилган ишни қабул қилиб олади ва биз барпо этган бинони пардозлайди. Янцен бошлиқ бригада биз билан биргаликда меҳнат унумдорлигини икки ҳисса ошириш, беш йиллик мобайнида иккита беш йиллик топшириқни бажариш мажбуриятини олди. Биз ўз тажрибамиздан биламизки, мусобақадошларимизнинг аҳди қатъий, уларнинг сўзига ишонса бўлади. Шундай бўлгач, биз партия чақириғига иш билан жавоб қайтарарканмиз, иккита бригада тўртта бригаданинг ишини бажаради. Тез ривожланиб бораётган Ангрен аҳолиси учун беш йил мобайнида қарийб икки ярим миллион сўмлик уй-жой, болалар боғчалари, саноат объектлари қуриб берилади.

ПАРТИЯ ЧАҚИРИҒИГА ЖАВОБАН

Октябрь революцияси номли Тошкент вагон-тепловоз ремонт заводининг клубида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига бағишланган митинг бўлиб ўтди. «Партия мўлжаллаган режаларнинг ҳаммасини бажарамиз!» деган шиор ана шу клубни безатиб турарди.

— Партия бизларни ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини зарбдор меҳнат билан нишонлашга даъват этмоқда, — деди митингда сўзга чиққан иккинчи механика цехининг бригада бошлиғи Рашид Узяков. — Биз, ишчилар ваъда бериб айтамизки, 1976 йил халқ хўжалиги планини муддатидан илгари бажариш ҳамда нуқул юқори сифатли маҳсулот етказиб бериш учун бутун куч-ғайратимизни сарфлаймиз. Бригадамиз беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажаришга аҳд қилди. Биз ҳозир бешта станокда ишламоқдамиз. Олтинчи станок ўрнатилишини ҳам сўраймиз. Яқин ойлар мобайнида аъло сифатли маҳсулот берувчи бригада номини олиш учун сўз берамиз.

Митинг иштирокчилари кичик электр механика машиналарини ремонт қиладиган бригада раҳбари Н. М. Железновнинг нутқини қизғин кутиб олдилар.

— Москвалик ишчиларнинг «Сифат беш йиллигига ишчи гарантияси» деган ташаббусини, — деди у, — заводимиз ишчилари қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Биз янги йилнинг биринчи куниданоқ ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун мусобақага астойдил қўшилдик. Бирорта ҳам эътироз эшитмадик, «брак» сўзи эса заводимизда аллақачон унут бўлиб кетган.

Митинг иштирокчилари партия XXV съездини меҳнатда янги ютуқлар билан кутиб олишга аҳд қилганликларини билдиришди. Улар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида аввал мўлжаллангандек планга қўшимча равишда 200 минг сўмлик маҳсулот эмас, бир ярим баравар ортиқ маҳсулот етказиб берамиз деб ваъда қилдилар. КПСС XXV съезди шарафига 21 февраль куни шанбалик ўтказишга, ўша куни тежаб қолинган электр энергияси ҳисобига ишлашга қарор қилинди. (УзТАГ).

ҚАРШИ ДАШТИНИНГ ИНДУСТРИЯСИ

ҚАРШИ, 24 январь. (УзТАГ). Бугун бу ерда дурадгорлик буюмлари заводининг биринчи навбати ишга туширилди. Қарши бинокорлик материаллари ва қурилиш индустрияси составига кирадиган бу корхона Қарши даштида қурилаётган бир типдаги уйлар учун ҳар йили 250 минг квадрат метр деталь ишлаб чиқара олади. Бу деталлар 160 минг квадрат метр уй-жой қуриш учун етади. Келаси йил заводнинг иккинчи навбати ишга туширилгач, унинг қуввати икки ҳисса ортади.

Қарши даштида қўриқ ерларни саноат асосида ўзлаштириш имконини берадиган кучли қурилиш индустрияси барпо этилмоқда. Ҳозирнинг ўзидаёқ бу ерда йиғма темирбетон ва металл конструкциялар ишлаб чиқарадиган заводларнинг корпуслари, шунингдек ремонт корхоналари, йирик панелли уйсозлик комбинатлари, Урта Осиёда энг катта шағал саралаш заводи қад кўтарди. Янги беш йилликда Қарши даштидаги қурилиш-монтаж ишлари ҳажми икки баравар кўпаяди. Бу ерда ёғочсозлик заводи, ностандарт ускуналар ишлаб чиқарадиган корхона, керамзит бетон заводи, таъминот базалари пайдо бўлади. Шу корхоналарнинг ҳаммаси КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида Қарши даштида ингичка толали пахта етиштирадиган янги катта районни вужудга келтириш тўғрисидаги сатрни муваффақиятли рўёбга чиқаришга ёрдам беради.

«КОСМОС-790» ПАРВОЗДА

1976 йил 23 январда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-790» учирилди.

Йўлдош бортига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

Л. И. Брежнев ва А. А. Громиконинг АҚШ давлат секретари Г. Киссинжер билан музокараларининг якунлари тўғрисида

20—23 январь кунлари Москвада КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан АҚШ Давлат секретари Генри А. Киссинжер ўртасида музокаралар бўлиб ўтди.

Музокараларда Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатларини ўзаро қизиқтираётган жуда кўп масалалар тўғрисида гаплашиб олинди.

Музокараларда: Совет томонидан — СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. М. Александров, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Г. М. Корниенко; Америка томонидан — АҚШнинг СССРдаги элчиси У. Стессел, давлат департаментининг маслаҳатчиси Х. Сонненфельдт, давлат секретарининг ўринбосари А. Хартман, президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчисининг ўринбосари У. Хайлэнд, шунингдек бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

Иккала томон СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш йўли ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушади ҳамда халқаро кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлаш ишида муҳим омил бўлади, деган фикрда эканликларини изҳор этдилар.

Музокаралар давомида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари билан АҚШ президентининг 1974 йил ноябрда Владивостокда ўтказилган учрашуви вақтида эришилган аҳднома асосида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш юзасидан СССР билан АҚШ ўртасида янги узоқ муддатли битим ишлаб чиқиш билан боғлиқ бўлган конкрет масалаларни кўриб чиқишга алоҳида эътибор берилди. Ана шу масалаларнинг бир қанчаси юзасидан силжишга эришилди ва қолган масалалар юзасидан ўзаро мақбул қарорларга келиш мақсадида музокаралар давом эттирилади, деб шартлашиб олинди.

Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш тўғрисида олиб борилаётган музокаралардаги ишларнинг аҳволини кўриб чиқиш вақтида ҳар иккала томон шу музокараларда силжиш бўлишига кўмаклашиш вазифасини назарда тутдилар.

Бошқа баъзи актуал халқаро проблемалар хусусида ҳам фикрлашиб олинди.

Музокаралар амалий ва конструктив вазиятда ўтди. Иккала томон бўлиб ўтган фикрлашувларни фойдали деб ҳисобладилар.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИ ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

Суратда: КПСС XXV съезди делегати Т. Матқаримова.

БАХТИ КУЛГАН ТЎЛҒАНОЙ

Қаршимизда биз билан суҳбатлашиб ўтирган бу аёл — Тўлғаной Матқаримова. Унинг таржимаи ҳоли оддий: қишлоқ мактабини битирди. Ленин комсомоли сафида чиниқди. Жонажон колхозида ишда қолиб, пахта экди. У кишлоқ ёшларининг «Қишлоқда яшайсанми, техникани ўрган!» ҳаракатига қўшилди.

— Қишлоғимизда турсунойчилар сафи кўпаяр экан, бу бизни ҳурсанд қилади, — деди раис қизнинг аризасини кўздан кечириб. — Янгибозорда механизаторлар курси очилибди, унинг калдирғочи бўласан, ўша ерга ўқишга юборамиз.

Қувонганидан қандай қилиб ўзи ишлаётган бригада даласига бориб қолганини ҳам сезмади. Ёнидан вариллаб ўтган тракторнинг овози унинг фикрини бўлиб юборди. Қиз машина ортидан ҳавас билан боққанча қараб қолди. «Ҳеч қиси йўқ, — дея хаёлдан ўтказди у, — курсни тамомлаб келгандан сўнг ўзим ҳам терим машинасига капитанлик қиламан». Тез орада ўқиш ҳам ортда қолди. Тўлғанойнинг қўлига механик-ҳайдовчи ҳужжати берилди.

— Ҳали-ҳали эсимда. Менга терим машинаси ажратилди. Эртасига теримга тушиладиган кун, лекин эрталабгача уйқум келмади, — эслайди у.

Тўлғаной техникага ихлос қўйди ва унинг кучидан унумли фойдаланиб, машина ҳақиқатан ҳам деҳқоннинг дўсти эканлигини намойиш қила бошлади. Хўжалик хирмонига бошқа суворийлар қатори кун сайин қут-барака киритди. «Зангори кема» капитанлари орасида Тўлғаной номи ҳамиша биринчи тилга олина бошлади. У ўз сафига 50 га яқин хотин-қизни тортиб, механизатор деган касбни шарафлади. Жумабика Нуримова, Жамила Ваисова, Амина Аматова, Робия Жумашевалар ана шулар жумласидандир.

— Хотин-қизлар колхозимизда катта куч бўлиб қолди, — дейди правление раиси Йўлдош Бойматов. — Ўтган йили механизатор қизларимизнинг ҳар бири 85-150 тоннадан пахта териб берди. Тўлғаной эса 250 тонна пахта териб, бизнинг шароитимизда рекорд қўйди. Тўққизинчи беш йиллик ичида Тўлғаной машина бункеридан 1200 тонна «оқ олтин» тўкди.

Ҳалол меҳнати билан донг таратаётган коммунист, тажрибали механизаторнинг хизматлари муносиб тақдирланди. «Шавкатли меҳнати учун», «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медаллари билан мукофотланди. У актив жамоатчи, цех партия ташкилотининг секретари, мураббий ҳам. Тўлғаной кўпгина қизларга, турмуш йўлдоши Ортиқ Худойбергановга ҳам трактор бошқаришни ўргатди. Чигит экиш, ниҳолларни парвариш қилиш даврида Ортиқбойнинг хизматлари катта. Берилган топшириқларини системали равишда сифатли бажариш билан колхоз аъзоларининг ҳурматига сазовор бўлиб келмоқда.

Об-ҳаво қийинчиликлари юз берган ва сув танқис келган бултурги йилда колхоз аъзолари 1660 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 42,2 центнердан хирмон кўтардилар. Бир йил ичида ҳосилдорлик 2,22 центнерга кўтарилди. Бунга ерларнинг шўрини ювиш, минерал ўғитдан, пахта-беда алмашлаб экишдан кенг фойдаланиш, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, кичик карталарни яхлитлаштириш туфайли эришилди.

Бу ютуқларда Тўлғаной сингари коммунистларнинг ҳиссаси катта. Яқинда Хоразм область XVIII партия конференцияси бўлиб ўтди. Унда меҳнатда ўрнак кўрсатаётган актив жамоатчи Тўлғаной Матқаримова КПСС XXV съездига делегат қилиб сайланди.

Шу кунларда бахти кулган Тўлғаной ишлаётган Гурлан районидаги «Коммуна» колхози аъзолари партиямизнинг катта анжумани шарафига кўкламга тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар. Улар партиянинг янги ҳужжатларини атрофлича ўрганиб, ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йили учун ўз зиммаларига оширилган мажбурият қабул қилдилар.

Ф. ЗОҲИДОВ,
Т. УНАБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

«ШИМОЛ ЁҒДУСИ»

Когондаги 9-қурилиш бошқармасининг «Ҳурмат Белгиси» орденли В. Кошелев бошлиқ монтажчилар бригадаси коллективи газопровод иншоотларини бунёд этишда катта тажрибага эга. Оловкорлар тўққизинчи беш йилликни «Ўрта Осиё — Марказ» магистралининг тўртинчи навбатини қуришдан бошлашган эди. 1971 йилда улар Муборак газ-олтингугурт заводи ва Ўртабулоқ газ конининг бош иншоотида монтаж ишларини олиб боришарди. Ҳозир бу улкан бунёдкорлик ишлари поёнига етказиляпти. Ўртабулоқ олтингугуртли газ конининг газни комплекс қайта ишлашга мўлжалланган иккинчи қурилмаси фойдаланишга топширилмоқда. Энди навбат газ конини бош иншоотга улаб юборишдир.

Бригада коллективининг довруғи бугунги кунда бутун мамлакатимизга ёйилган. Ана шу уста оловкорлардан бир группаси Архангельский областининг Котлас шаҳари районида ҳам шижоат кўрсатиб ишлаяпти. Улар «Шимол ёғдуси» деб аталган улкан газопровод трассасининг тўртинчи навбати қурилишида иштирок этишмоқда. Бу трасса мамлакатимизнинг Ухту ва Таржок аҳоли пунктларини бирлаштиради.

— Бу ерда, — дейди бригадир В. Кошелев, — йигитларимиз чинакам қаҳрамонлик кўрсатиб меҳнат қилишяпти. Ўзларига топширилган 73 километр узунликдаги қурилиш участкасини қийин об-ҳаво шароитига қарамай партия XXV съезди очиладиган кунгача қўлдан чиқаришга қатъий аҳд қилишган.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ВАТАНИМИЗ ТАРАҚҚИЁТИНИНГ ЯНГИ МАРРАЛАРИ

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ИЖТИМОИЙ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ВА УНИ ИНТЕНСИВЛАШТИРИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ШАРТИ БЎЛГАН ФАН-ТЕХНИКАНИ ТАРАҚҚИЙ ЭТТИРИШ СУРЪАТЛАРИ ЖАДАЛЛАШТИРИЛСИН. ФАН-ТЕХНИКА РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ ЮТУҚЛАРИНИ СОЦИАЛИСТИК ХЎЖАЛИК СИСТЕМАСИНИНГ АФЗАЛЛИКЛАРИ БИЛАН УЗВИЙ РАВИШДА ҚЎШИБ ОЛИБ БОРИШ ВАЗИФАСИ ИЗЧИЛ ҲАЛ ЭТИЛСИН.

(КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасидан).

ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК РЕЖАЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида Совет Итифоқи Коммунистик партияси XXV съездига лойиҳаси барча совет кишилари каби Сурхон воҳаси меҳнаткашларини ҳам янги парвозларга руҳлантириб юборди. Айниқса лойиҳадаги: **«Ингичка толали пахта навлари етиштириладиган майдонлар кенгайтирилсин ва ҳосилдорлиги оширилсин»** деган сўзлар айни муддао бўлди. Чунки Сурхон воҳаси иқлими ва географик шароити туфайли республикамизда ингичка толали пахта етиштириладиган асосий зона ҳисобланади. Шуни қувонч билан айтиш кераккки, қишлоқ меҳнатчилари деҳқончилик маданиятини юксалтира бориб пахта, хусусан ингичка толали пахта етиштиришни йил сайин кўпайтирмоқдалар ва унинг ҳосилдорлигини оширмоқдалар.

Сурхондарё областининг жанубий зонасидаги колхоз ва совхозларнинг миришкорлари ингичка толали пахта майдонларини кенгайтириш ва ҳосилдорлигини ошириш соҳасида диққатга сазовор ишлар қилмоқдалар. Тўққизинчи беш йилликда саноатимиз учун қимматбаҳо хом ашё бўлган ингичка толали пахта етиштириш топшириғи анча ошириб адо этилди. Беш йилликда 641,6 минг тонна ингичка толали пахта тайёрланди. Бу белгиланган планга нисбатан 23,1 минг тонна, ўтган беш йилликдагига қараганда эса 300 минг тонна кўпдир. Ўтган йили областимиз давлатга сотган 465 минг тонна пахтанинг 164 минг тоннаси ипак пахтани ташкил этди. Бу соҳада белгиланган план 112 процент адо этилди ёки планга нисбатан 20 минг тонна, ўтган йилдагига нисбатан эса 27 минг тонна кўп ипак пахта тайёрланди.

1975 йилнинг бошида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Республикада ингичка толали пахта етиштиришни кўпайтириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Бу қарорга жавобан областимиз хўжаликларида ингичка толали пахта майдонлари 56 629 гектарга етказилди ёки бир йилда қарийб 11 минг гектарга кенгайтирилди.

Шу нарса айниқса қувончлики, ингичка толали пахта макони бўлган Термиз ва Жарқўрғон районларидаги хўжаликларнинг деярли ҳамма майдонларида ана шу қимматбаҳо хом ашё етиштирилмоқда. Жумладан, жарқўрғонликлар ипак пахтанинг ҳар гектаридан 35,6 центнердан хирмон кўтаришга эришдилар. Термиз, Гагарин, Ленин йўли, Шеробод районларининг колхоз ва совхозлари ҳам ингичка толали пахта майдонларини кенгайтириш ва ҳосилдорликни оширишда яхши натижаларга эришдилар.

Қўриқ ер ва Шеробод даштларида ташкил топган Гагарин, Ленин йўли районларида ҳам ингичка толали пахта етиштиришга эътибор кучайтирилмоқда. 1970 йилда Гагарин районида 17 минг 126 гектар майдоннинг 3528 гектаридагина ингичка толали пахта етиштирилар эди. 1974 йилга келиб 8,6 минг геткардан зиёд майдонда ипак пахта етиштириладиган бўлди. Бу йил райондаги 18 минг 850 гектар майдоннинг 10 минг 614 гектарини ингичка толали пахта ташкил этмоқда. Шунингдек, Шўрчи районида ҳам ипак пахта етиштириш тобора кенгроқ ўрин олмоқда.

Лойиҳада белгиланган тадбирлар областимиз пахтакорлари учун жанговар программа бўлиб, унинг тўла амалга оширилишига ўз ҳиссасини қўшиш ҳаммамиз ва ҳар биримизнинг жонажон ишимиздир.

Ингичка толали пахта ҳосилдорлигини оширишда ўнлаб хўжаликлар намуна кўрсатишяпти. Термиз районидаги «Қизил юлдуз», Калинин номли, Шеробод районидаги «Партия XX съезди», Жарқўрғон районидаги «Москва», Норали Боймуродов номли, «Қизил Октябрь», Шўрчи районидаги Жданов номли, «Партия XXII съезди» колхозлари, Гагарин районидаги «Пограничник», Абдулла Набиев номли ва «Советобод» совхозлари шулар жумласига киради.

Областимизда етиштирилаётган ингичка толали пахта салмоғи республикамизда тайёрланаётган ипак пахтанинг 70 процентини, мамлакатимиздагига қиёслаганда эса 20 процентини ташкил этади, келгусида бу кўрсаткичлар янада ошиб боради. Областимиз хўжаликларида ўнинчи беш йилликда ингичка толали пахта етиштиришни янада кўпайтириш режалари тузилмоқда. Гагарин, Ленин йўли, Шеробод районлари ўнинчи беш йилликда 100 процент майдонда ипак пахта етиштиради.

Бундан ташқари янги қурилаётган Боботоғ канали зонасида ташкил этиладиган барча хўжаликлар ҳам тўласича ипак пахта етиштиради. Шундай қилиб, янги беш йилликнинг охирига бориб областимизда етиштириладиган ялпи пахта ҳосилининг 50 процентини ингичка толали пахта ташкил этади. Бунинг учун биринчи ва иккинчи тип тола берадиган ҳосилдор ва касалликларга чидамли янги навлар жорий этилади. Ипак пахта ҳосилининг 80-90 процентини машиналарда териб олиш тадбирлари амалга оширилади.

Биз **ингичка толали пахта терадиган такомиллашган, иш унуми юқори, шпинделлари мукаммал машиналар ишлаб чиқариш кўпайтирилсин,** деган таклиф киритамиз. Бу билан пахтакор деҳқонларимизнинг меҳнати янада енгиллашган, пахтанинг сорти яхшиланган бўлур эди.

1975 йилда 56 минг гектар майдонда ингичка толали пахта етиштирилган бўлса, ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилидаёқ 60 минг гектардан зиёд майдонда ипак пахта етиштирилиб, унинг ялпи ҳосили камида 170 минг тоннага етказилади. Бунинг учун шу майдонларни сув билан таъминлашни яхшилаш, деҳқончилик маданиятини кўтариш, ҳосилдорликни тағин ҳам кўпайтириш чора-тадбирлари белгиланиб, амалий ишлар бошлаб юборилди.

Ингичка толали пахта етиштирувчи деҳқонлар билан мутахассислар, хусусан уруғшунос олимлар ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш керак. Қардош республикалар пахтакорлари эришган ютуқларни оммалаштириш ҳам катта аҳамиятга эгадир. Бу ҳақда лойиҳада бирор конкрет фикр айтилса яхши бўлур эди.

Қ. БОБОҚУЛОВ,
Сурхондарё область партия комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

ФАН — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

Тошкент фармацевтика институти юқори малакали провизор кадрлар тайёрлашдек шарафли ишга ўз улушини қўшмоқда. Бундан ташқари институтимиз халқ хўжалигининг турли соҳалари учун бир қанча илмий-текшириш ишлар якунларини тавсия қилди.

Институтимиз бундан 40 йил илгари ташкил қилинган бўлиб, у ҳозир Ўрта Осиёда фармацевт кадрлар тайёрлашда ва фармацевтика фанини ривожлантиришда бирдан-бир марказий олий ўқув юрти ҳисобланади.

Институтимизнинг барча кафедраларида ва проблема лабораториясида фармацевтика ва медицина фанлари соҳасида илмий-текшириш ишлари олиб борилмоқда.

Ўзбекистонда ўсадиган ўсимликларнинг фармакогностик, фитохимик ва фармакологик текширишлар, бир қатор доривор ўсимликларни медицина мақсадлари учун қўлланишга тавсия этишга олиб келди. Бундай ўсимликларда юрак ва қон томирларига таъсир кўрсатувчи, пешоб ҳайдовчи хусусиятга эга бўлган моддалар мавжудлиги ва баъзиларининг кимёвий тузилишларини аниқлаб берилди. Ана шундай ижобий таъсирга эга бўлган моддаларни ўсимликлардан ажратиб олиш йўллари ишлаб чиқилди ва улар учун миқдор анализ усуллари яратилди.

Институт ходимлари Ўзбекистонда ёввойи ҳолда ўсадиган ўсимликлар бойлигини аниқладилар ва баъзи бир ўсимликларни Тошкент областининг Бўстонлиқ районида янгидан ташкил қилинган доривор ўсимликлар совхозида ўстиришни тавсия этдилар.

Институтда олиб борилаётган илмий ишлар ичида биологик актив таъсирга эга бўлган микроэлемент сақловчи янги бирикмаларни синтез қилиш соҳаси алоҳида ўрин тутади. Бу ишларни асосан проблематик лабораторияда профессор М. Азизов бошчилигидаги бир группа олимлар олиб бормоқдалар.

Улар тўққизинчи беш йилликда ўндан ортиқ ўз таркибида турли хил микроэлементларни сақловчи янги комплекс бирикмаларни синтез қилдилар ва уларнинг кўпчилиги фармакология синовларидан ўтказилди.

Институтнинг проблема лабораториясида синтезланган препаратлардан бир нечаси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари маҳсулдорлигини ошириш учун тавсия этилди. Бунга мисол қилиб «Ковит» препаратини кўрсатиш мумкин. Уни республика миқёсида кенг қўлланилиши қўшимча 25000 тонна гўшт етиштиришга олиб келиши мумкин. Кобальт препаратларини қишлоқ хўжалигида қўлланиш эса пахта ҳосилини гектар бошига 5-6 центнерга кўтаришлиги аниқланган.

Янгидан синтезланган кобальт ва мис препаратларини паррандачиликда ҳам қўлланиш яхши натижаларга олиб келмоқда. Дастлабки ҳисобларга кўра, уларни бу мақсад учун ишлатиш куш гўштини салмоқли даражада кўпайтириш мумкин эканлигини кўрсатмоқда.

Олиб борилаётган илмий-текшириш ишлари ичида дори-дармонлар тайёрлаш технологиясининг янги усулларини топиш ва уларни такомиллаштириш алоҳида ўрин тутади. Бу соҳада олиб борилган ишлар натижасида мой дориларни, шамчалар тайёрлаш учун калисоль ва эглифин каби моддаларни ишлатиш мумкин эканлиги аниқланди. Юқорида кўрсатилган моддалар пахта мойини ишлаб чиқаришда чиқинди сифатида ҳосил бўлиб, у жуда ҳам арзон маҳсулотдир. Бу моддаларни кенг миқёсда қўлланиш чет элдан олинадиган какао мойига бўлган эҳтиёжни бутунлай йўқотади.

Дори-дармонларни тайёрлаш технологиясини такомиллаштириш ва уларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш мақсадида олиб борилган тадқиқотлар бир неча жараёнларни механизациялашга ва автоматлаштиришга олиб келди. Бу ютуқлар ҳозир Тошкент, Қозон ва Ленинград шаҳарларидаги химия-фармацевтика заводларида ўз ифодасини топди.

Фармацевтика ишларини ташкил қилиш ва экономикаси соҳасида олиб борилган илмий-текшириш ишлари асосан дорихоналар томонидан дори-дармонлар тайёрлаш ишларини илмий асосда ташкил қилишга, ўсимликлардан тайёрланган дори турларини сақлаш қоидаларига, улар сифатини оширишга ва рецептура ассортиментини ўрганишга бағишланган. Бу соҳада олиб борилган илмий-текшириш ишлари институт ходимлари томонидан бир қанча янгидан-янги тавсияларни таклиф қилишга асос бўлди.

Юқорида кўрсатилган масалаларни Ўзбекистон ва Ўрта Осиёнинг бошқа республикалари бўйича изчил ўрганиш жойларда аҳолини дори-дармонга бўлган эҳтиёжини билишга, уни планлаштиришга ва буларнинг ҳаммаси ўз навбатида халқимизни дорилар билан ўз вақтида таъминлаш ишининг сифатини анча юқорига кўтаришга олиб келди.

Институтимизда бажарилган илмий-текширишлар ва изланишлар натижасида тўққизинчи беш йилликда 7 докторлик ва 35 кандидатлик диссертацияси ёқланди. Коллективимиз томонидан 600 дан ортиқ илмий ишлар эълон қилинди, булар орасида бир қанча монография, дарсликлар ҳам бор. Буларнинг ҳаммаси институтимиз халқ хўжалик корхоналари билан ҳамжиҳатликда олиб борган ишларининг самарасидир.

«1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳаси институтимиз коллективи томонидан қизғин кутиб олинди. Мамлакатимизнинг барча корхоналари ва олий ўқув юртлари каби институтимиз ўнинчи беш йилликка мўлжалланган тадбирларни белгилаб олди.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида «Аҳолининг ва даволаш профилактика муассасаларининг дори-дармонга ва медицина техникаси буюмларига бўлган эҳтиёжлари тўлароқ қондирилсин» дейилган. Бизнингча, лойиҳага «Қишлоқ аҳолиси ўртасида профилактика ишлари кучайтирилсин» деган жумла киритилса айни муддао бўларди.

Х. ХОЛМАТОВ,
Тошкент фармацевтика институтининг ректори, доцент.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР, УЛКАН РЕЖАЛАР

КПСС XXV съезди очилишига саноқли кунлар қолди. Совет халқи партия анжуманини муносиб туҳфалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кучайтирмоқда. Саноат корхоналари, қурилиш участкалари, транспорт ва алоқа ташкилотларида бунёдкорлик меҳнати авж олдирилмоқда. Қишлоқ меҳнатчилари кўклам экин мавсумига пухта тараддуд кўрмоқда, чорвадорлар қишловни уюшқоқлик билан ўтказмоқда. Ҳамма жойда меҳнат симфонияси тобора қудратли куч билан янграмоқда.

Ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар — ҳамма миллат ва элатларнинг кишилари КПСС Марказий Комитетининг «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида партия XXV съездига лойиҳасини зўр кўтаринки руҳда муҳокама қилиб, унда белгиланган коммунистик қурилиш вазифаларини якдиллик билан маъқулламоқдалар.

Бу тарихий ҳужжат чуқур илмий асосда, босиб ўтилган шонли йўл тажрибаларига таянилиб ишлаб чиқилган. Унда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, унинг ленинчи Марказий Комитетининг ҳозирги босқичдаги сиёсатининг асосий йўналишлари тўла ифода этилган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев таъкидлаганидек, бўлажак съезд улуғ мақсадлар йўлидаги янги муҳим марраларни белгилаб беради, партиямиз шу мақсадлар йўлида курашиб келмоқда, шу мақсадларга эришишга бутун кучимизни сарфламоқдамиз.

Барча совет кишилари сингари республикамиз қишлоқ хўжалик ходимлари ҳам лойиҳани қониқиш билан муҳокама қилиб, қизғин маъқулламоқдалар, тўққизинчи беш йилликда партия ташкилотлари раҳбарлигида эришилган муваффақиятларни таъкидлаш билан ўнинчи беш йилликни маҳсулотлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва сифат беш йиллигига айлантириш режаларини белгиламоқдалар.

Биз тўққизинчи беш йилликда қилинган катта яратувчилик ишларга зўр фахр билан қараймиз. Республикамиз коммунистлари ва барча меҳнаткашлари КПСС XXV съездини ҳамда Узбекистон Коммунистик партиясининг XIX съездини экономика ва маданий тараққиётда янги ғалабаларни қўлга киритиш билан кутиб олаётганликларидан айниқса чуқур мамнуният ҳис этамиз. Саноат ва қишлоқ хўжалигимиз эришган натижалар шу қадар каттаки, бу ана шу съездларга халқимизнинг энг муносиб совғасидир.

Ўтган беш йилликнинг биринчи ютуғи шу бўлдики, серқуёш Узбекистонимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг март (1965 йил) Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, пахта етиштиришни кескин кўпайтирдилар ва она-Ватанга 24,5 миллион тонна «оқ олтин» етказиб бердилар. Бу халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 2,3 миллион тонна кўп демакдир. 85 процент хом ашё ҳосилдорликни ошириш ҳисобига олинди. Беш йилликда давлатга планга қўшимча 110 минг тонна дон, 780 минг тонна сабзавот, 158 минг тонна мева, 25 минг тонна гўшт, 258 минг тонна сут ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилди.

Тўққизинчи беш йилликда қишлоқ хўжалигини интенсивлаш, ихтисослаштириш, марказлаштириш ва кооперациялашда мисли кўрилмаган муваффақиятларга эришилди, химизация, ирригация-мелиорация ва механизация қишлоқ хўжалигининг таркибий қисмига айлантирилди. Натижада сув танқислиги ва бошқа табиий қийинчиликлар юз берган 1975 йилда ҳам Ўзбек деҳқонлари она-Ватанга 5 миллион тоннадан зиёд пахта етказиб бердиларки, бу халқ хўжалик планида кўзда тутилганидан 280 минг тонна ортиқдир.

Якунловчи йилда республикамиз бўйича ҳосилдорлик 30 центнер бўлди. Машиналарда 2 миллион 300 минг тонна пахта терилди, белгиланган планлар ва социалистик мажбурият адо этилди. Республикамизнинг «Малик», «Узбекистон ССР 5 йиллиги», «Гулбоғ», «Нарпай» совхозлари ва бошқа қатор хўжаликлари кам маблағ сарфлаб, кўп ва юқори сорт маҳсулотлар етиштиришда намунали ишлар қилдилар.

Ютуқларимиз катта, режаларимиз янада улканроқдир. Лойиҳада ўнинчи беш йиллик охирига бориб, мамлакатимизда камида 9 миллион тонна пахта етиштириш планлаштирилди. Шундан 5,8 миллион тоннасини ўзбек деҳқонлари етказиб беришлари керак. Мамлакатимиз чорвадорлари гўшт етиштиришни йилига ўрта ҳисобда 15-15,6 миллион тоннага (сўйилган вазнда), сутни 94-96 миллион тоннага, тухумни 58-61 миллиард донага етказишлари лозим. Бу умумхалқ ишига республикамиз чорвадорлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишлари даркор.

Ҳар қандай улкан иш ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошланса, якуни қувончли бўлади. Биринчи йилнинг мустаҳкам замини келгуси йиллар учун порлоқ истиқболлар очади. Республикамизда ўнинчи беш йилликнинг биринчи босқичи 1976 йилда 5 миллион 280 минг тонна пахта, шу жумладан 260 минг тонна ингичка толали пахта етиштириш кўзда тутилмоқда. Ғаллакорларимиз 625 минг тонна дон, шу жумладан 190 минг тонна шоли харид қилинишини таъминлашлари зарур. Бу ғоятда мураккаб, айни кезда тўла ва ошириб бажариш мумкин бўлган шарафли вазифалардир.

Лойиҳада белгиланган вазифаларни миқдор ва сифати билан адо этиш учун жуда катта тадбирлар амалга оширилиши керак. Жумладан, бундан кейин ҳам кооперациялаш заминида ишлаб чиқаришни янада кўпроқ ихтисослаштиришимиз ва концентрациялашимиз, 116 минг гектар янги ер ўзлаштиришимиз, фақат «Главсредазирсовхозстрой» бўйича 56 минг гектар майдонни суғориб, 80 минг гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашимиз керак. Яна бир муҳим вазифа суғориш тармоқларини қайта қуриш йўли билан 100 минг гектар экинзорни суғоришни яхшилашдан иборат.

Лойиҳада таъкидланганидек, Қарши даштида ингичка толали пахта етиштириладиган янги катта район барпо этилиши, Жиззах даштини ўзлаштириш ишлари кучайтирилиши, Қорақалпоғистон Автоном республикасида шоликорликни ривожлантириш ишлари давом эттирилиши лозим. Республика партия ва ҳукуматининг ғамхўрликлари билан Қарши ва Жиззах даштларини ўзлаштириш ишлари қизғин давом эттириляпти, Сурхон—Шеробод водийси, Қорақалпоғистоннинг Амударё этакларида асрлар бўйи қақраб ётган ботқоқлик ва чангалзор ерлар тезкорлик билан ишга туширилияпти, улкан пахтачилик ва шоликорлик зоналари бунёдга келтириляпти.

Пахтачиликни бундан кейин ҳам комплекс механизациялаш йўлидан борамиз. Фан-техника ютуқлари, прогрессив усуллар, илғорлар тажрибаси ҳамманинг мулкига айлантирилади. Ўнинчи беш йилликнинг ҳар бир йили учун теримни комплекс механизациялаш тадбирлари ишлаб чиқилди. 1976 йил механизаторларимиз учун катта синов йилидир. Улар машиналарда 2 миллион 800 минг тонна пахта териб беришлари керак. Бунинг учун ҳамма тракторлар, универсаллар, механизм-агрегатлар, хусусан терим машиналарининг қувватидан тўла фойдаланиш талаб этилади. Уқимишли, техникани юксак қадрлайдиган, меҳнатсевар механизаторлар сафини мунтазам кенгайтиришимиз, малакасини ошириб боришимиз лозим. Бугунги механизаторлар ҳосил тақдирини ҳал қилувчи кишилардир.

Давлатимиз хўжаликларга хилма-хил техника воситаларини тобора кўпроқ етказиб бермоқда. 1976 йилда республикамиз қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигига 18,4 минг трактор, 870 дон комбайни, 6850 юк автомашинаси ва кўплаб бошқа хил техника воситалари етказиб бериш кўзда тутилмоқда. Уларнинг қувватидан тўла ва самарали фойдаланиш барча меҳнат аҳлининг жонажон ишига айланиши лозим.

Чорвадорларимиз ўнинчи беш йилликда чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтариш учун зўр ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишлари, гўшт, сут, қоракўл тери, жун, тухум ва бошқа маҳсулотларни кўпайтириш учун қишловни ҳар қачонгидан соз ўтказиб, истиқбол планларни амалга оширишга мустаҳкам замин яратишлари керак. Ғаллакорларимиз, сабзавоткорларимиз, боғбонларимиз ҳам фидокорлик намуналарини кўрсатиб меҳнат қилишлари лозим.

Социалистик Ватанимизнинг кўп миллатли халқлари каби Узбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисидаги қарорини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Ҳозир республикамизнинг ҳамма жойида ана шу қарорга жавобан меҳнаткашларнинг жуда катта коллективлари умумхалқ социалистик мусобақасида янада активроқ иштирок этиш учун ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олмоқдалар. Улар КПСС XXV съезди ва Узбекистон Компартиясининг XIX съездини меҳнатда янги муваффақиятлар билан нишонлаш ва ўнинчи беш йилликнинг улуғвор вазифаларини рўёбга чиқаришга муносиб ҳисса қўшиш учун бутун кучларни, ички резервларни, барча имкониятларни сафарбар этмоқдалар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Бекобод ўрмон хўжалигида қуёнлар йил сайин кўпайиб бормоқда. Хўжалик қуёнбоқарлари ўтган йили кўплаб парҳез гўшти етказиб бериб, йиллик планни 115 процент қилиб адо этган эдилар. Қуёнбоқарлар ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилини ҳам муваффақиятли якунлаш учун қуёнларни семиртириб боқяптилар. Суратда: қуёнбоқар Сайфи Бобонов.

Т. Маҳкамов фотоси.

Янги шеърлар

ОЛТИЛИКЛАР

Тентираб ўтказди кунни бефойда,
Умрлар ўтгувчи, фурсат ғанимат.
Ақл идрок билан туташган жойда,
Ғанимат саналур дақиқа, фурсат!
Тунда чиққанми ҳеч осмонга қуёш!
Бўлмаган иш билан қотирмагин бош!

* * *

Қуюқ барглар аро мўралайди тонг,
Шохлар орасида сайрайди булбул.
Жимликдан қулоқда ғалати оҳанг,
Яйрайди бир нафас хумори кўнгил.
Фақат юрак берар қатъий фармойиш:
Жаҳон мангу турсин шундай осойиш.

* * *

Ҳар кимга феълига яраша толе,
Ҳасадхўр ҳасад еб, ранг-рўйи сариқ.
Ҳалол одамларнинг очиқ иқболи —
Истиқбол машъали йўлида ёниқ!
Феълини билгандан табиат, ҳатто,
Илонга оёқни этмапти ато.

Тошпўлат ҲАМИД.
Бухоро.

БАЛКИ...

Баъзан кўзга илашар аранг,
Бундай боқсанг оддий бир қозиқ.
Истиқболдан туриб қарасанг,
Шу қозиқда нимадир ёзиқ.
Балки, ундан бошланган шу уй,
Уйдан эса, азим бир шаҳар.
Бу шаҳардан, балки, янгроқ куй
Дунё бўйлаб ҳамон таралар.
Балки, ундан бошланган шу БАМ,
Кимдир уни қоққан биринчи.
Қозиқ билан қани, эй, Сиз ҳам
Харитага ёриб киринг-чи?!

Эркин ОХУНЖОНОВ.

ҲАВАС

(Ҳамид ОЛИМЖОНГА)

Ёш чоғлар ўтарди қувноқ ва хандон,
Шеър ёдлаб, шеър билан олардик нафас.
Шунда ҳам эдингиз ёш ва навқирон,
Сизнинг ёшингизни қилардик ҳавас.
Бизларга билдирмай одимлар замон,
Шеър ёзиб, шеър билан оламиз нафас.
Ҳали ҳам ёшсиз Сиз, ҳали навқирон,
Сизнинг ёшингизни қиламиз ҳавас.
Шеърият қаримас. ўлмас ҳеч қачон,
Қайноқ сатрларда оласиз нафас.
Эҳ, мангу ёшсиз Сиз, мангу навқирон,
Сизнинг ёшингизни қиламиз ҳавас.

Талъат СОЛИЕВ.

МАНЗАРА

Ташқарида гувиллайди
Тизгинсиз бўрон.
Қора булут чопқиллайди
Сумалаксимон.
Дарахтларни эгиб букар,
Зириллар ойна.
Хазонларни барвақт тўкар,
Қутуриб, қайнаб.
Пақирчани думалатар,
Ҳовлида шамол
Шохи ёнда синиб ётар —
Титрар қари тол.
Юксакларга интилади,
Бир қуш уриниб.
Бўронларда учмоқ унга
Гўзал кўриниб.

Ҳалима ҚОРАБОЕВА.

МАИШИЙ МАВЗУДА

ФИРМА МАГАЗИНЛАРИГА КЕНГ ЙЎЛ

«Савдонинг моддий базаси ривожлантирилсин. Замонавий магазинлар шоҳобчаси, шу жумладан саноат министрликлари ташкил этадиган фирма шоҳобчалари кенгайтирилсин».

(«1976 — 1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXV съездига лойиҳасидан).

«Сизни фирма магазинига таклиф қиламиз». Кейинги йилларда шаҳримизда пештоқига шундай сўзлар ёзилган дўконлар сони ортмоқда. Ҳозир пойтахтимизда ана шундай магазинлардан 23 таси харидорларга хизмат кўрсатмоқда. Шуни айтиб ўтиш кераккн, савдо хизматидаги бу усулнинг яна қайта туғилиши дастлабки совет фирма магазинлари тажрибасининг оддий қайтариғи эмас, булар ўтмишдаги яхши анъаналарни давом эттириш билан бирга мамлакатимиз экономикасидаги турли ўзгаришлар, халқ фаровонлиги даражасининг юксалиб бораётганлигидан далолат беради.

Тўққизинчи беш йилликда халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқариш, уларнинг хили кўпайди, сифати яхшиланди. Ана шундай шароитда харидорларнинг кун сайин ўсиб бораётган талабини қондириш зарурати келиб чиқди. Харидор қандай молларни талаб қилмоқда, унинг келгусидаги талаби қандай бўлади? Харидорлар талабини ўрганишда фирма магазинлари айниқса қулай усулдир.

Тошкентда биринчи фирма магазини 1971 йилда «Узптицепром» томонидан очилган эди. Бу магазинда парранда гўшти ва парҳез тухумлар сотилади. Бу ердаги хизмат маданияти меҳнаткашларга манзур бўлмоқда. Парранда фабрикалари билан бевосита алоқа ўрнатилганлиги туфайли магазинга юқори сифатли товарлар келтирилмоқда. Кейинги йилларда парранда маҳсулотлари ишлаб чиқариш икки баравар кўпайди. Бу парранда маҳсулотлари билан савдо қилувчи фирма магазинларини кенгайтириш учун реал имконият яратмоқда.

Шота Руставели кўчасида «Русский лен» фирма магазини бор. Унинг савдо зали кичкинагина. Шунинг учун бор молларнинг ҳаммасини ёйиб кўйиш қийин. Омборхона биноси янада кичкина.

«Русский лен» дўконининг очилиш тарихи бор. Бу ивановолик тўқимачиларнинг Тошкентга меҳмон бўлиб келганларида ўз меҳнатлари неъматларини алмаштириб туриш мақсадида Яковлев комбинатининг маҳсулотларини сотувчи фирма магазини ташкил этишга қарор қилинди Шу тариқа бу магазин очилган эди.

Дастлаб товарлар бевосита фирма магазинининг ўзига келтириларди. Тезда кичкинагина омборхона тўлиб-тошиб кетди. Кейин магазинга юборилган товарлар «Таштекстильшвейторг»нинг улгуржи савдо базасига туширила бошланди. Натижада каноп товарлари бошқа савдо корхоналарига ҳам бўлиб бериладиган бўлди. Бу фирма магазинидаги молларнинг тури камайиб кетишига сабаб бўлди. Комбинат ишлаб чиқараётган барча товарларнинг магазинда сотилиши маҳол бўлиб қолди. Шундай қилиб, фирма савдоси хусусиятларига ҳам путур етди.

— Биз харидорларнинг ойна парда, эшик парда ва бошқа газламалар ҳамда турли хилдаги дастурхонлар, қўл сочиклар ва бошқа буюмларга бўлган талабларини қондира олмаяпмиз, — дейди магазин директори З. Шаҳобиддинов.

Кўриниб турибдики, магазиннинг комбинат билан бевосита алоқаси бузилганлиги ачинарли аҳволга сабаб бўлган. Лекин ҳали ҳам бевосита комбинат билан алоқа қилишни йўлга қўйиш лозим. Бу ишда шаҳар савдо бошқармаси ёрдам бериши зарур.

Яқинда «Ўзбекистон» савдо бирлашмаси республика Енгил саноат министрлигига берилди. 4 та магазинда республикамизда ишлаб чиқариладиган пойафзал, кийим-кечак ва трикотаж кийим-бошлар сотиладиган бўлди. Уларга Сифат белгиси олган ёки кўрикдан ўтган моллар келтирилади.

Фирма магазинларига ишлаб чиқарувчилар тез-тез келиб туришлари, бу ердаги савдо ходимлари харидорлар билан шахсан алоқада бўлишлари керак. Улар корхоналар вакилларига қандай товарларни ишлаб чиқариш тўғрисида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирадилар. Харидорлар талабини тушунишга ёрдам берадилар. «Ўзбекистон» фирмаси дастлабки кунлардан бошлаб қувончли натижаларни қўлга киритмоқда. Лекин «Баҳодир» магазинида шу кунгача ҳеч қандай ўзгариш бўлгани йўқ.

Юқорида айтиб ўтганларимиздан ташқари Тошкентда музика шинавандалари учун «Мелодия» фирма магазини, «Стандартлар», республика Маданият министрлигига қарашли «Саёҳат», «Инструментлар» ва «Бадиий салон», 5 та павильонни ўз ичига олган «Тошкент гуллари» фирма магазинлари мавжуд. Яқин кунларда балиқ маҳсулотлари билан савдо қилувчи «Океан» магазини меҳнаткашларга хизмат қила бошлайди.

Тошкентда фирма савдосига кенг йўл очилмоқда. Озиқ-овқат саноати министрлиги кондитер маҳсулотлари билан савдо қилувчи фирма магазинлари очиш ниятида. Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, «Миконд» заводи сунъий биллур буюмлар ишлаб чиқаришда яхши ютуқларни қўлга киритмоқда. Тошкент бадиий буюмлар фабрикаси ҳам ранг-баранг товарлар ишлаб чиқармоқда. Бу корхоналар ҳам ўз фирма магазинларини ташкил этишса, мақсадга мувофиқ бўлур эди. Чунки кейинги йиллар тажрибаси фирма магазинлари харидорлар талабига мос тушаётганлигини кўрсатмоқда.

Д. ФЕЛЬДМАН.

МЎЛ-КЎЛ ЎҒИТ

Жиззах районидаги Навоий номли колхозда ташкил қилинган механизациялашган отряд бир кунда далаларга 160 минг тонна органик ўғит ташиб чиқарди. Маҳаллий ўғит тайёрлашни жадаллаштириш учун хўжаликда яна икки отряд тузилди. Унумдорлик «малҳами» тупроққа ернинг шўрхоклигини ва сизот сувларнинг етиш баландлигини ҳисобга олган ҳолда табақалаштириб солинмоқда.

Минг гектар ерга ёки бутун экин майдонининг ярмига органик аралашма тариқасида ўғит солинди.

(ЎзТАГ).

Жиззах.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

«ТЕСЛА» МАРКАСИ БИЛАН

ПРАГА. Чехословакиядаги «Тесла» ишлаб чиқариш бирлашмасининг инженерлари ва конструкторлари электрон қурилмалардан кенг кўламда фойдаланишга асосланган янги типдаги автомат телефон станциясини ишлаб битказиш арафасида турибдилар. Шу беш йилликда [1976—1980 йиллар] шундай автомат-телефон станциялар ишлаб чиқарила бошлайди. Бу станциялар Чехословакиянинг Совет Иттифоқига ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларига қиладиган экспортининг муҳим бир қисми бўлади.

САЙГОНДА ГРАЖДАН МАЪМУРИЯТИ

ХАНОЙ. Хо Ши Мин номидаги шаҳар — Сайгонда ҳокимиятни шаҳарнинг ҳарбий маъмурий комитети билан халқ революцион комитетига топшириш тантанали маросими бўлди. Жанубий Вьетнам Республикаси Муваққат революцион ҳукумати раиси Хюинь Тан Фат ҳукуматнинг халқ революцион комитетни танишн тўғрисидаги қарорини ўқиб эшиттиргач, бу воқеа катта сиёсий аҳамиятга эга бўлиб Жанубий Вьетнам тараққиётининг янги босқичида эришилган навбатдаги муваффақиятни билдиради, деди.

[ТАСС].

ПБИП Марказий Комитетининг пленуми

ВАРШАВА, 23 январь. (ТАСС). Бу ерда Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлди. Пленум ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг «халқ хўжалигидаги резервлардан ҳар томонлама фойдаланиш» тўғрисидаги докладини муҳокама қилиб, маъқуллади. Бу ҳақда ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Кенгашининг Раиси П. Ярошевич доклад қилди. Польша янги беш йиллигининг бош вазифаси, деб таъкидлади у, экономиканинг ҳамма бўғинларида иш сифатини ҳар тарафлама яхшилашдан, маблағларни тежаб-тергаб, ўринли сарфлашдан, резервлардан тўла-тўкис фойдаланиш ва ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишдан иборат.

Пленумда ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Герек нутқ сўзлади. VII съезд томонидан 1976—1980 йиллар учун миллий даромадни кўпайтириш, саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши юзасидан белгилаб берилган юксак суръатлар қийин бўлса ҳам, аммо бемалол бажаришимиз мумкин бўлган вазифадир, деди у.

Бизда жуда кўп ўқимишли ва яхши билимдон кадрлар бор, деди Э. Герек. Экономиканинг жамоат секторларидаги 700 мингга яқин ходим олий маълумотли, 2,5 миллионга яқин киши ўрта маълумотли ва қарийб 2,3 миллион киши ҳунар-техника таълимига эга бўлган кишилардир. Бу имкониятдан ўринли фойдаланиш муҳим резерв бўлиб, мамлакатни социал-иқтисодий жиҳатдан янада жадал ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Совет Иттифоқи билан ҳамда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги бошқа мамлакатлар билан ҳамкорлик ва иқтисодий кооперация жараёнларини тезлаштириш катта аҳамиятга эгадир, деб уқтирди Э. Герек.

ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Давлат кенгашининг Раиси Р. Яблонский пленумда ПХР конституциясидаги ўзгаришлар тўғрисида қонун лойиҳаси тайёрлаш учун тузилган сеймнинг махсус комиссияси иши тўғрисида ахборот берди.

ЧИЛИ ХАЛҚИ ҒАЛАБА ҚИЛАДИ

БУЭНОС-АЙРЕС, 23 январь. (ТАСС). Чили Компартияси Марказий Комитетининг назарий органи — «Принсипиос» журналини ҳарбий фашистлар режими 1973 йил сентябрь тўнтаришидан кейин дарров тақиқлаб қўйган эди. Чили Компартиясининг яқинда нишонланган 54 йиллиги муносабати билан шу журналнинг яширин шароитдаги биринчи сони босилиб чиқди. Журналнинг редакцион мақоласида қуйидаги сатрларни ўқиймиз: Чили Коммунистик партияси Ленин партиясининг, курашаётган Чили халқи билан жаҳоншумул бирдамлик ҳаракати авангарди — Совет Иттифоқи шонли коммунистик партиясининг бўлажак XXV съездини табриклайди. Чили коммунистлари фашистлар диктатурасига қарши курашда берилаётган мадад учун Совет Иттифоқига, бошқа социалистик мамлакатларга, дунёдаги барча тараққийпарвар кучларга миннатдорчилик изҳор этадилар.

Журналнинг нашр этилиши, деб таъкидланади мақолада, диктатуранинг муқаррар мағлубиятидан дарак беради. Чили Компартияси талофот кўрди, аммо у тор-мор бўлгани йўқ. Бир вақтлар нацистлар Европадаги коммунистларни йўқ қилиб ташлашга муваффақ бўла олмаган эдилар. Уларнинг Сантьягодаги ҳаромзодалари ҳам бунга муваффақ бўла олмайдилар. Коммунистлар сиёсий қарашлари ва диний маслаклари қандайлигидан қатъий назар Чилидаги барча демократлар билан қўлни-қўлга бериб истибдодга қарши курашиш йўлида кенг антифашист фронтни тузиш учун курашаверадилар.

ГФР ҲУКУМАТИНИНГ ФИКРИ

БОНН, 23 январь. (ТАСС). ГФР ташқи ишлар министрлигининг расмий вакили Бонндаги матбуот конференциясида гапириб, Исроил ўзи босиб олган араб ерларидан чиқиб кетиши керак, деди.

Ғарбий Германия ҳукумати, деди у, Исроил бўшатиб бериши лозим бўлган территорияларда фаластинликларнинг «ўз давлат тузуми»ни вужудга келтириш мумкин бўлур эди, деган фикрдадир.

РЕСПУБЛИКА ПРЕЗИДЕНТИ БИЛАН УЧРАШУВ

ЛИССАБОН, 24 январь. (ТАСС). Португалия Республикасининг президенти Кошта Гомеш кеча Португалия Коммунистик партияси делегациясини унинг илтимосига кўра қабул қилди.

Делегация мамлакатда террорчилик фаолияти кучайганлиги хусусида Компартия ташвишланаётганлигини изҳор этди. Шунингдек делегация мамлакатнинг бир қанча районларидаги вазиятга президентнинг эътиборини жалб қилиб, шу районларда гражданлик ҳуқуқлари таъминланишига ишонч йўқлигини айтди. Сайлов олди кампанияси яқинлашиб келаётганлиги муносабати билан бу нарса айниқса хавотирлик туғдирмоқда.

Президент Кошта Гомеш билан ўтказилган суҳбат — ҳозирги вақтда Португалия Компартиясининг раҳбарлари реакция томонидан кейинги вақтларда кучайтириб юборилган жабр-зулм ва зўравонлик кампаниясини тўхтатиш мақсадида ҳукумат маъмурлари олдига қўяётган талаб ва таклифларнинг биридир.

ҚУЛАЙ ИМКОНИЯТДАН ФОЙДАЛАНИБ

ЖЕНЕВА, 23 январь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Европа иқтисодий комиссияси ижрочи секретари Я. Становникнинг комиссиянинг келгуси даврга мўлжалланган фаолияти ҳақидаги докладида шундай дейилади: Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг муваффақиятли тугалланганлиги ва Хельсинкида юксак даражада Якунловчи акт имзоланганлиги қитъада қулай вазиятни вужудга келтирмоқда. Мазкур райондаги мамлакатлар ўртасида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш учун янги имкониятлар очилмоқда. Доклад Европа иқтисодий комиссиясининг шу йил 30 мартдан 10 апрелгача Женевада ўтказиладиган навбатдаги сессияси учун тайёрланган.

Хельсинкидаги кенгаш қатнашчилари бўлган давлатлар, дейилади докладда, кенгашнинг Якунловчи акти қоидаларига етарли даражада амал қилиш ва бу қоидаларни бажаришга қарор берганликларини билдирдилар. Бу борада БМТнинг Европа иқтисодий комиссияси катта роль ўйнаши лозим.

Докладда Европа Иқтисодий комиссиясининг Якунловчи актда баён этилган ҳамда савдо-сотиқ, саноат, фан-техника соҳасида, атроф муҳитни муҳофаза қилиш, шунингдек Европада ва бутун дунёда тинчликни ва хавфсизликни мустаҳкамлашга кўмаклашувчи иқтисодий фаолиятнинг бошқа соҳаларида халқаро ҳамкорликни ривожлантиришга оид вазифаларни амалга ошириш йўлидаги ишлар муҳим эканлиги таъкидланади.

АСОСИЙ САБАБ— ТАНГЛИК

РИМ, 23 январь. (ТАСС). Италия матбуоти ҳукуматнинг валюта биржаларини ёпиб қўйиш ва валюта айирбошлаш юзасидан барча операцияларни тўхтатиш тўғрисидаги қарори мамлакатда авж олган иқтисодий ва сиёсий тангликнинг асосий сабабидир, деб баҳоламоқда. Ҳукуматнинг бу қарори кейинги кунларда Италия валюталарини Америка долларига алмаштириш кучайиб кетганлиги ва шунинг натижасида итальян лирасининг қиймати кескин пасайиб кетганлигининг олдини олишга қаратилган эди.

Маҳаллий обзорчилар мамлакатда тобора авж олаётган иқтисодий қийинчиликлар мана шундай вазиятнинг асосий сабабидир, деб кўрсатмоқдалар. Италияда 1 миллион кишидан ортиқ ишсиз бор, ишлаб чиқаришдаги тушкунлик давом этмоқда, нарх-наво тинмай ошиб бормоқда. Кейинги вақтда чет элларга кўплаб миқдорда капитал маблағлар олиб чиқиб кетилмоқда. Газеталарнинг маълумотларига кўра, сўнгги икки ҳафта ичида кунига ўрта ҳисобда 20 миллиардга яқин лира мамлакатдан олиб чиқиб кетилди.

Айни вақтда матбуот Италия валютаси курсининг қиймати кескин тушиб кетганлигининг сиёсий важларини ҳам кўрсатиб беради. Италия парламентининг депутати коммунист Л. Андрелини аввало мамлакатнинг ғарбдаги шериклари ҳукумат танглиги муносабати билан Италияга тазйиқ ўтказаётганлиги итальян лирасининг қиймати тушиб кетаётганлигининг асосий сабабидир, деб уқтиради. Бу қийинчиликлар Италиянинг сўл томонга силжишига қарши реакциянинг халқаро миқёсда авж олдирилган ҳужуми билан ҳамоҳангдир.

БХРнинг ОЛИЙ МУКОФОТИ—М. А. ШОЛОХОВГА

Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Д. Жулев 22 январь куни атоқли совет ёзувчиси академик М. А. Шолоховга Георгий Димитров орденини топширди.

Совет ёзувчиси Болгария адабиётида социалистик реализмни ривожлантиришга катта таъсир ўтказган адабий фаолияти учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан БХРнинг олий мукофотига сазовор бўлди.

— М. А. Шолоховнинг ижоди, инсоният бахт-саодати учун курашувчи коммунистларнинг ёзувчи яратган ёрқин образлари революцион ғояларни оммалаштириш йўлидаги, одамларнинг онги ва дилини ром қилиш йўлидаги курашда ғоявий душманларимизни қақшатадиган энг кучли қуроллардан бири эканлигини ҳаммамиз биламиз, — деди Д. Жулев.

М. А. Шолохов ўзининг адабий фаолиятига юксак баҳо берилганлиги учун, ўз шаънига илиқ сўзлар айтилганлиги учун БХР Давлат Кенгашига самимий миннатдорчилик изҳор этди.

[ТАСС мухбири].

ЭКВАДОР. Миллий кийимларини кийиб олган индейслар халқаро аэродромларга, меҳмонхоналарга бориб, чет элликларга ўзлари тайёрлаган гиламлар, шарфлар ва бошқа буюмларни сотадилар. Суратда: Эквадор пойтахти Кито шаҳрида индейслар ўзлари ишлаган буюмларни сотиш учун келган пайт.

ТАСС фотохроникаси.

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

ИШСИЗЛИК, ТУРҒУНЛИК

Капиталистик мамлакатларда меҳнаткашларнинг аҳволи тобора ёмонлашиб бораётганлиги жиддий проблема бўлиб қолди. Ишсизлар сонининг кўпайиб бораётганлиги, нарх-навонинг тўхтовсиз кўтарилаётганлиги одат тусига айланиб қолди.

Голландиядан олинган хабарда бу ерда 1976 йилнинг дастлабки кунларидан бошлаб ишсизлар армияси сафига янгидан-янги кишилар қўшилаётганлиги қайд этилади. Ҳозир мамлакатда 240 мингдан ортиқ ишсиз рўйхатга олинган. Бу ҳисобга қисман ишсиз юрган кишилар кирмайди. Бу Голландияда кейинги йиллар ичидаги ишсизликнинг энг юксалган даражасидир.

Яқинда Англиянинг «Бритиш стил Корпорейшн»га қарашли Тростр ва Велиндрдаги металлургия заводларида беш минг кишилик забастовка эълон қилинди. Ишчилар маъмурларнинг компанияга қарашли заводларга оммавий ишдан бўшатишлар ва ишлаб чиқаришни қисқартириш ўтказилаётганлигига қарши норозилик билдирдилар. Порт-Толбот ва Эббу-Вейл шаҳарларидаги заводларда ҳам ана шу компанияга қарашли заводларда иш ташлашлар давом этмоқда.

Бундай норозилик забастовкалари мавжуд тузумнинг турли илдизларига кучли зарба бўлиб тушмоқда.

Бундан ташқари Англия ҳукуматининг социал эҳтиёжларга, жумладан уй-жой қурилишига сарфланадиган харажатларни қисқартириш тўғрисида қабул қилган қарори меҳнаткашлар учун оғир машаққатларни юзага келтирмоқда. Бунинг натижасида Шотландиянинг энг йирик саноат маркази — Глазго шаҳри инқироз ёқасида турибди. Ҳукуматнинг кўрсатмасига биноан шаҳар маъмурлари йиллик харажатларни 13 миллион 400 минг фунт стерлинг миқдорида камайтиришлари керак. Муниципал кенгаш аъзолари узоқ давом этган муҳокамадан кейин бюджетнинг амалда барча моддаларини қисқартириш ҳисобига ҳукумат белгилаган маблағнинг ярмини зўрба-зўр тежаб қолиш мумкин, деган хулосага келдилар.

Муниципалитет вакилларининг Шотландия ишлари билан шуғулланувчи министри У. Росс билан олиб борган музокаралари натижасиз бўлиб чиқди Ҳукумат фармойишига кўра харажатларни қисқартириш, деди министр билан бўлган учрашувдан кейин Глазго шаҳри мэри лорд П. Маккен, камида 2 минг ишчини ишдан бўшатиш, квартира ҳақини кескин даражада, яъни 40 процентга қадар ошириш, уй-жой қурилишини амалда тўхтатиб қўйиш демакдир. Булар ҳам ўз навбатида халқнинг катта норозилигига сабаб бўлмоқда.

Капиталистик дунёнинг йирик мамлакатларидан ҳисобланган Японияда экономиканинг турғунлиги меҳнаткашлар аҳволига жиддий таъсир кўрсатмоқда. Айниқса Япониядаги кемасозлик компанияларининг фаолиятидаги турғунлик турли компанияларни ҳам мушкул аҳволга солиб қўймоқда. Япониянинг кўпчилик чет элдаги харидорлари унинг кемаларини олишдан бош тортмоқдалар ва бошқа буюртма бермай қўймоқдалар.

«Жапан экономик журнал»нинг маълумотларига кўра, 1975 йилнинг апрель ойидан то декабрь ойигача бўлган давр мобайнида чет эллик харидорлар 4714 минг тонна сув сиғдира оладиган 53 та танкер қуриб бериш тўғрисидаги буюртмаларини бекор қилдилар. Бу танкерларнинг баҳоси 479.7 миллиард иенга тўғри келади.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

ПОЙАФЗАЛЧИЛАР УЧУН

ЕРЕВАН. С. Шаумян номли Ереван чарм-кўн бирлашмасида юқори сифатли хром чарм ишлаб чиқарадиган ишлаб чиқариш комплекси муддатидан бир ой илгари маҳсулот етказиб бера бошлади. Бу комплекснинг лойиҳадаги қуввати бир йил мобайнида юз миллион квадрат-дециметр хром чарм ишлаб чиқаришга етади. Учта цехда юқори унумли асбоб-ускуналар, поток автомат линиялар, агрегатлар, станоклар, лента машиналари ўрнатилган бўлиб, булар ишлаб чиқаришни 85-90 процент автоматлаштириш имконини беради. Эндиликда мамлакатнинг пойафзал ишлаб чиқарадиган корхоналари илгаридагига қараганда уч баравар ортиқ чарм оладилар.

Корхона коллективи янги комплексни ишга тушириб, КПСС XXV съезди шарафига олинган мажбуриятларнинг моддаларидан бирини муддатидан илгари бажарди.

ҚУВВАТ ОШМОҚДА

ЖАМБУЛ. «Қоратов» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Центральний» конининг ишчилари йил бошидан бери юз минггинчи тонна фосфорит рудасини яқинда қайта ишловга жўнатдилар. Бу икки ҳафталик топшириқдан 10 минг тонна ва бултур шу муддат ичида қазилганидан 40 процент кўпдир.

Ишлаб чиқаришнинг ўсиши йилига 1 миллион 700 минг тонна фосфорит қазиб олишга мўлжалланган қўшимча ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилиши билан алоқадор. Бундан буён Урта Осиё ва Қозоғистоннинг жанубида минерал ўғит ва чорва рационига қўшиладиган озуқа ишлаб чиқарувчи химия заводларини хом ашё билан таъминлаш яхшиланади.

ҲАР СЕКУНДДА 100.000 ОПЕРАЦИЯ

МИНСК. Ҳисоб техникаси ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош корхонаси — Оржоникидзе номли завод конвейеридан «ЕС-10-20» моделли сўнгги электрон ҳисоб машинаси тушди. Энди унинг ўрнини янада такомиллашган «ЕС-1022» машинаси эгаллади. Бирлашма конструкторлик бюросининг мутахассислари билан Минск электрон ҳисоб машиналари илмий-тадқиқот институтининг олимлари шу моделни ишлаб чиқдилар.

Янгилик тез ишлайдиган интеграл схемалар асосида ҳисоблайди ва секундига юз мингтагача операция бажара олади. Бу машина мураккаб план-иқтисодий, статистик ва инженерлик вазифаларини ҳал қилади.

ДНЕСТР ДАРЕСИ СОҲИЛИ ГРАНИТИ

СОРОКИ. Шаҳарга яқин жойда (Молдавия ССР) гранит карьер ва тош майдалаш-саралаш фабрикасининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Бу ерда пушти ранг ва кулранг гранит очиқ усулда қазиб чиқарилади. Шу атрофдаги гранит запаси 30 миллион куб метрга етади.

Корхона лойиҳадаги қувватга эришгач, темир-бетон буюмлар ва конструкциялар тайёрлаш учун йилига ярим миллион куб метр гранит шағал ҳамда иморатларни безаш учун бир неча ўн минг куб метр блок етказиб бера бошлади.

ҚОЗОҚ ТЕАТРИ ЭЛЛИК ЁШДА

ОЛМАОТА. Қозоғистон академик драма театри ўзининг эллик йиллигини Ленин мукофоти лауреати Мухтор Авезовнинг «Енлик-кебек» деган пьесасини саҳнага қўйиш билан нишонлади. Профессионал театр коллективи бундан ярим аср муқаддам ўзининг ижодий ҳаётини қозоқ халқи тарихидаги биринчи ана шу асарни саҳнага қўйиш билан бошлаган эди. Бу галги юбилей спектаклида бундан эллик йил муқаддам саҳнага чиққан театрнинг ветеранлари, Қозоғистон ССР халқ артистлари Серали Хўжамқулов ва Қапан Ботиров иштирок этдилар.

Республикада энг кекса театр коллективи ўзи ташкил топгандан буён ўтган йиллар мобайнида томошабинларни қозоқ, рус, украин, грузин, қирғиз драматургларининг энг яхши асарлари билан, шунингдек Ғарбий Европа классикасининг дурдоналари билан таништирди. Театр ижодий маҳоратнинг катта мактаби бўлиб қолди.

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

НОРИН. Ҳозир колхоз отарлари ва йилқилари билан қарийб бир ярим минг чўпон ва молбоқар қишлаётган осмонўпар баланд тоғлар бағридаги Қорақужур яйловида «Билим» жамиятининг бошланғич ташкилоти тузилди. Бу ташкилот ўттиз лектор-ўқитувчиларни, врачларни Тянь-Шань чорвачилик тажриба станцияси қишлоқ хўжалик мутахассисларини бирлаштирди.

(ТАСС).

Ўрта Осиёда энг катта цирк яқинда томошалар кўрсата бошлайди

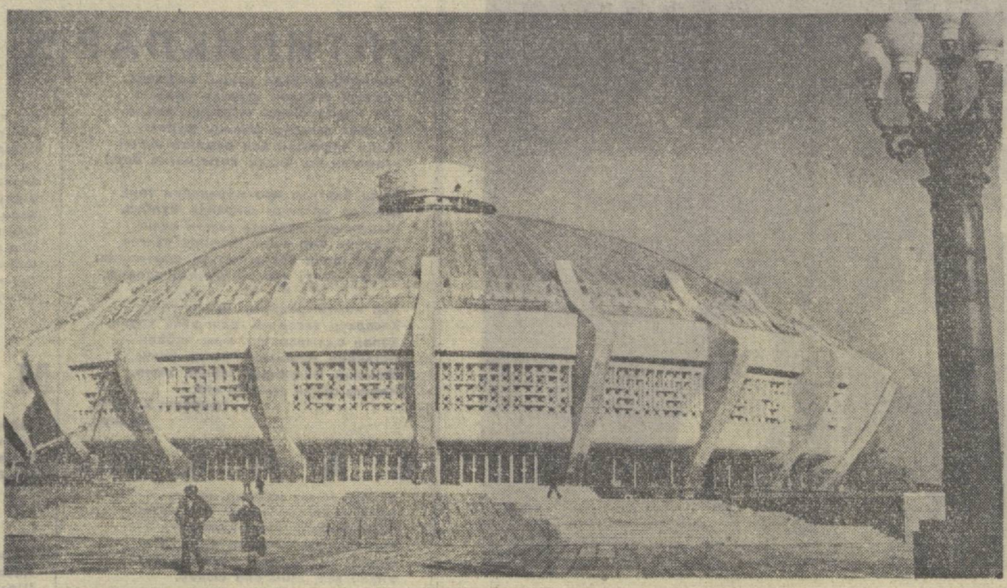

ТОШКЕНТ ЦИРКИ

РЕПОРТАЖ

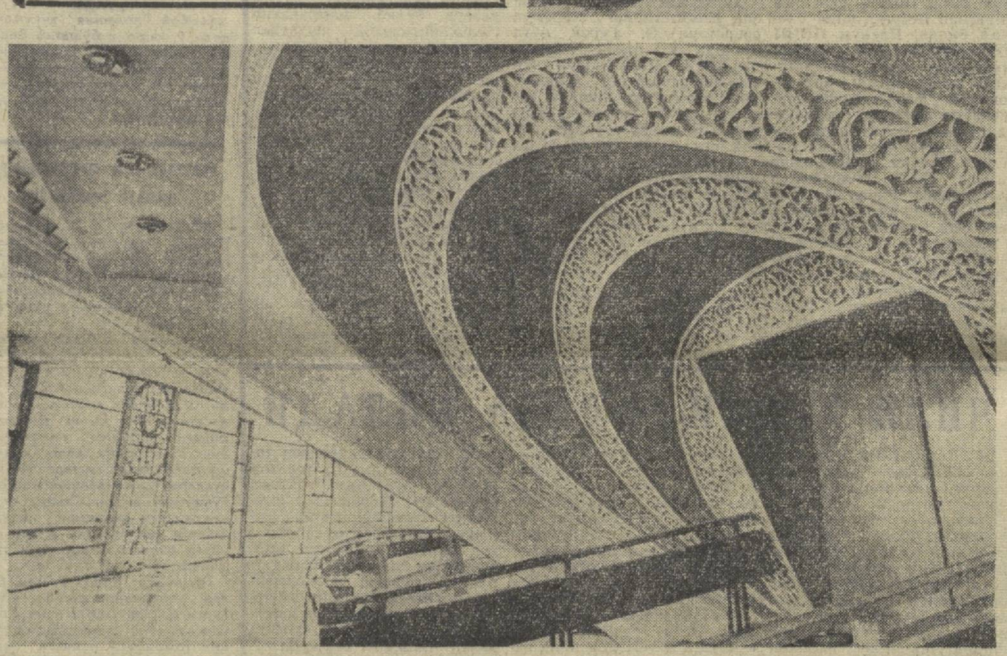

Хадра майдонидаги фавворалар фонида тўнкарилган улкан косани эслатувчи бино тошкентликларга яхши маълум. Кейинги кунларда бу ерда қурилиш ишлари поёнига етказилиб, чироқлар порлай бошлагани, чор атроф саранжом-саришта қилинаётгани ҳам кўпчиликнинг эътиборидан четда қолмаган бўлса эҳтимол.

Биз борганда Тошкент циркининг янги биноси баайни тўйхонани эслатарди. Ҳамма ерда иш қизғин. Пардозлаш ишлари ҳам охирлаб қолган. Бир ёқда аренанинг юзасига махсус қоплама ётқизилмоқда, бир ёқда асосий бинони ёрдамчи бино билан туташтирувчи йўлка асфальтланмоқда эди. Венгриядан келтирилган чўғдек қизил креслолар ўрнатиб бўлинган. Энди бу ерда бир йўла салкам 2650 киши цирк томошаларини мириқиб кузатиши мумкин.

— Циркнинг муҳташам биноси даставвал пойиҳачилар тафаккурида ўз аксини топгани табиий, — деб гап бошлади цирк бош инженери Олег Григорьевич Зайцев. — Унинг лойиҳаси «Ташгипрогор» институтининг биринчи устахонасида яратилди. Лойиҳа бош инженери С. Беркович билан бош меъмор Г. Александровичлар бинони маҳаллий шароитни ҳисобга олган ҳолда яратиш устида узоқ изланиб, охири бир тўхтамга келдилар. Лойиҳадаги режалар қурувчилар кучи билан амалга оширилди. Ниҳоят мана шу бино қад кўтарди.

Янги цирк биноси қурилишининг бош пудратчиси 11-«Висотстрой» тресети бўлиб, асосий ишларни «Главташкентстрой»нинг 75-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари олиб бордилар. Тошкент шаҳри ва республикамизнинг кўпгина қурилиш ташкилотлари уларга яқиндан ёрдам беришди. «Энергомонтаж», «Промвентиляция», «Отделстрой», Олмалиқ монтаж бошқармаси ва бошқалар шулар жумласидандир.

Қурувчилар цирк биносида ҳарорат ҳамиша мўътадил бўлиши тараддудини ҳам кўришган. Шу мақсадда Германия Демократик Республикасидан олтита конденсацион қурилма келтирилган бўлиб, улар қишда залга иссиқ ҳаво беради. Жазирама иссиқда эса зал салқин бўлиши учун совуқ ҳаво етказиб туради.

Бино безаги ҳам диққатни тортади. Бунда санъатнинг миллий ва замонавий анъаналари умумлашган. Ўзбек ганч ва ёғоч ўймакорлиги тасвирий живопись асарлари билан биргаликда ажиб бир манзара кашф этган. Яқинда Давлат мукофоти билан тақдирланган уста Маҳмуд Усмонов яратган циркдаги ганч ўймакорлиги намуналари, ёнғоқ ёғочига ўйилган нақшлар иккинчи қават фойесидаги қардош латвиялик санъаткорларнинг ишлари билан ҳамоҳангдир. Рангли, ойнаванд расмлар Ригадаги «Максла» бадиий комбинатида яратилган бўлиб, уларни комбинат мутахассисларининг ўзлари монтаж қилдилар.

— Цирк — муқаддас санъат даргоҳи, — деди директор Искандар Мусабеков. — Томошабин бу ерда балет, рассомлар кўргазмасида бўлгани сингари бадиий завқ олиши керак. Буни махсус программа ишлаб чиқаётганимизда ҳам эътиборга олдик. Бутуниттифоқ давлат цирклари бирлашмаси — «Союзгосцирк» билан келишиб олинган янги программа ҳар бири ўзига хос маҳорат кўриги бўлиб қоладиган номерлардан иборат.

Мамлакатимизда машҳур Дуровлар сингари довруғ таратган яна бир сулола борки, биз улар билан ҳақли равишда фахрлана оламиз. Бу юз йиллик тарихга эга бўлган машҳур дорбоз Тошканбоевлар сулоласидир. Шу оила вакили, циркимизнинг бадиий раҳбари Алим Тошканбоевнинг дордаги чиқишлари программанинг етакчи номерларидан биридир. Жаҳоннинг кўпгина мамлакатларида бўлиб, томошабинлар олқишини олган Туркманистон ССР халқ артисти Омондурди Аннаев бошчилигидаги абжир чавандозлар, акробатларнинг Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Мамлакат Хўжаева иштирокидаги «Шарқ фантазияси» деб номланган туядаги машқлари, Анатолий Уваевнинг айиқлар билан чиқишлари, Валентин ва Валентина Васичкинларнинг ҳайратомуз акробатик машқлари, муаллақчи Людмила ва Герман Отливаниклар томошабинларни ром этиши турган гап. Цирк мухлислари яқин-яқинларгача уста чавандоз бўлиб танилган Ўзбекистон ССР халқ артисти Лола Хўжаевани эндиликда бошқа соҳада кўрадилар. Хўжаеванинг ўргатилган итлари аренада ажойиб «футбол мусобақаси» ўтказади. Бу ҳам программанинг қизиқарли номерларидан биридир. Цирк томошаларини масхарабозларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Анатолий Смиков, Евгений Голин ва Равиль Алишевлар томошада ўзларининг ичак узди номерлари билан қатнашадилар.

Цирк шинавандалари орзиқиб кутган кун келди. 2 февралда катталиги ва кўркамлиги жиҳатидан мамлакатимизда иккинчи ҳисобланган Тошкент Давлат циркининг янги биноси очилади. Ҳадемай юзлаб томошабинлар янги цирк залини тўлдириб, кучда, чаққонлик ва эпчилликда тенги йўқ санъаткорларни олқишлайдилар. Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди делегатлари янги циркнинг дастлабки томошабинлари бўлишлари янада қувонарлидир. Цирк чироқлари порлайверади!

Р. ҚОСИМОВ.

Суратларда: 1. Тошкент циркининг ташқи кўриниши. 2. Рассом К. Каримов шогирдлари даврасида. 3. К. Каримов эскизи асосида ишланган ва циркнинг кираверишидаги ёғоч ўймакорлиги намуналари.

Р. Жуманиёзов ва **А. Авазов** (ЎзТАГ) фотолари.

ЯНГИ КАШФИЁТЛАР

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА НОЁБ «СКАТ» ФИЗИК УСТАНОВКАСИ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Ватан фан ва техникаси элементар зарралар физикаси соҳасида ўтказиладиган фундаментал тадқиқотлар учун экспериментал базани ривожлантиришда катта муваффақиятларга эришди. СССР давлат атом энергиясидан фойдаланиш комитетининг Москва яқинидаги юксак энергиялар физикаси институтида мамлакатда энг катта оғир суюқлик «Скат» камераси ишга туширилди.

— Физиклар модда тузилишини ўрганишга ёрдам берадиган ноёб илмий асбобга эга бўлдилар, — деди СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, юксак энергиялар физикаси институтининг илмий раҳбари академик А. А. Логунов.

Биз «Скат»ни бошқариш пульти хонасида олим билан суҳбатлашиб турибмиз. Икки мутахассис асбоблар кўрсатаётган рақамларни кузатишяпти. Установканинг қандай ишлаётганлигини кўриб туришга имкон берадиган телеэкран ҳам шу ерда.

— Модданинг энг майда зарралари сифатида электрон, протон ва нейтрондан бошқа нарсани билмаган вақтимиздан бугунги кун физикасини атиги неча ўнлаб йилгина ажратиб туради, — деб давом этди академик, — кўпгина мамлакатлар физикларининг кучғайратлари натижасида ҳозирги вақтда юзлаб элементар зарралар маълум. Шуларнинг орасида тутқич бермайдиган нейтрино ҳақиқатда энг «ғалатиси» ҳисобланади. Нейтринони «сирли кўринмас зарра» дейишади. «Скат» нейтринога «тузоқ» бўлади. Нейтринонинг тасаввур этиб бўлмас даражада ўтувчанлик қобилияти унинг ҳайратда қолдирадиган хоссаси ҳисобланади. Масалан, Қуёш билан Ер ўртасидаги фазони яхлит темир билан тўлғазадиган бўлсак, Қуёшдан старт олган миллионта нейтрино зррасидан атиги биттасигина металлда ютилиб, қолгани Ергача етиб келади.

— Хўш, шу нейтрино қандай кашф этилган?

— Швейцариялик физик В. Паулили атом ядроси радиоактив бета парчаланиш ҳодисасини тушунтириб бериш учун 1930 йилдаёқ шу зарра борлиги тўғрисида назарияни айтганди.

Физиклар ниҳоят шу заррани бевосита кузатишга муваффақ бўлгунларича неча йиллар ўтди. Атом реакторлари пайдо бўлганидан кейингина шунга эришилди. Реактор ишлаётганида секундига миллиард-миллиард нейтрино чиқарилади. Совет академиклари М. А. Марков, Б. М. Понтекорво замонавий юксак энергия тезлатгичларидан энергияси реакторларникидан минглаб баравар кўп энергияли катта нейтрино оқими олиниши мумкинлигини биринчи бўлиб кўрсатдилар.

Шу манбалар туфайли лаборатория шароитларида нейтринони кузатиш мумкин бўлиб қолди. Бизнинг Қуёш нейтрино катта манбаи эканлигини айтиб ўтмоқ лозим. Қуёшнинг нейтрино оқими унинг қаъридан Ердаги кузатувчиларигача етиб кела оладиган бирдан-бир нурланиш туридир. Қуёш қаърида зарралар қатнашувида — термоядро реакциялари юз бериб, катта энергия чиқади. Олимлар Қуёш бағрида рўй берувчи жараёнларни шу энергия ёрдамида била оладилар. Ҳозирча ёритгич тўғрисидаги ҳозирги замон фани ихтиёрида бўлган ҳамма маълумотлар Қуёш юзида рўй берадиган жараёнларни ўрганиш йўли билан олинган. Қуёш бағрида вужудга келувчи нейтрино эса у жойдан беҳалал учиб чиқиб, Қуёш ичидаги физик жараёнларнинг характери тўғрисида маълумот келтиради. Олимларнинг вазифаси тутқич бермайдиган шу зарраларни «ушлаб» Қуёш ва юлдузларнинг ички тузилиши тўғрисида уларда бўлган маълумотлар «маъносини очиб беришдан» иборатдир.

— Физиклар нейтринони ўрганаётиб табиатнинг фундаментал қонуниятлари тўғрисидаги янги тасаввурларга дуч келмасмикинлар?

— Бизда нейтрино хоссаларини ўрганиш табиатнинг янги қонуниятлари кашф этилишига олиб келиши мумкин, — деб ўйлаш учун асослар бор. Олдимизда турган вазифалардан бири табиатдаги турли кучлар ўртасида алоқа бор-йўқлигини аниқлашдан ҳам иборат эмасми? Олимлар тўрт хил ўзаро таъсир: гравитацион, электромагнит, ядровий (кучли) ва заиф таъсир кучларини биладилар. Нейтрино қатнашувидаги жараёнлар шу заиф ўзаро таъсир кучи ҳисобланади. Бинобарин, заиф, электромагнит ўзаро таъсир, эҳтимолки, ядровий ўзаро таъсир кучларининг табиати бир хил эмасмикин деган савол туғилади. Фарадейгача электр ҳодисаси билан магнит ҳодисасининг ўзаро алоқаси унчалик равшан бўлмаганлигини эслайлик. Кейинчалик шу алоқа аниқлангач, электромагнит тўлқинлари кашф этилди, радио ва телевидение ривож топди, саноатнинг янги соҳалари вужудга келди. Энди физиклар электромагнит кучи билан заиф куч ўзаро алоқадорлигини топиб қолгудек бўлсалар, бу нарса қанчалик катта техникавий ютуқларга олиб келиши мумкинлигини ҳозир ҳатто прогноз қилиш ҳам қийин. Жумладан, шу асосда идеал алоқа воситаси — нейтрино генератори вужудга келтирилишини орзу қилиш мумкин. Ҳамма жойдан ўтиб бора оладиган зарра тарами ер ва океан орасидан бемалол маълумот олиб туриши, агар бор бўлса бошқа планеталардаги цивилизациялар билан кенг такомиллашган алоқа тури бўлиб қолиши мумкин.

Академик «Скат» монтаж қилинган корпус ичига ўтишни таклиф қилади. Бу камера катта саноат иншооти бўлиб чиқди. Оқ халат кийган ёш физиклар фотопленка солинган катта-катта кассеталарни камбар туйнукларга қўйишарди.

— Серпуховдаги тезлатгич билан комплекс ҳолда ишлайдиган «Скат» камераси совет олимлари нейтрино ёрдамида ядро физикаси соҳасида бундан буёнги тадқиқотларни самарали олиб боришларига имкон беради, — деди А. А. Логунов. «1976—1980 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий йўналишлари» тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига лойиҳасида олимлар олдига шундай вазифа қўйилган.

Установкада нейтрино билан модда ўзаро таъсири тадқиқ этила бошлади. Тезлатгичда олинадиган нейтрино энергияси Қуёш зарраларидагидан ўн минг баравар кўп, энергия қанчалик катта бўлса уни «ушлаб қолиш» эҳтимолияти ҳам шунча кўпаяди. Аммо тутқич бермас заррани «овлаш» ҳаддан ташқари қийин. Ўзингиз ўйлаб кўринг, тезлатгичнинг бир цикли мобайнида «Скат» камерасига ўн миллиард нейтрино учиб киради. Тўқнашувда иккиламчи зарралар бунёдга келади. Шу зарралар асосий тадқиқот объекти бўлиб қолади. Шулар ўрганиб чиқилгач, сирли зарранинг моҳияти тўғрисида тасаввур ҳосил қилиш мумкин. Дастлабки экспериментлар муваффақиятли ўтган дастлабки ўнлаб нейтрино ҳодисалари қайд этилган юқори сифатли фотосуратлар олинди. Шу суратларга қараб нейтрино вужудга келтирувчи ҳодисалар манзарасини тиклаш мумкин.

— Шу илмий асбобни ишлаб чиқиш, лойиҳалаш ва қуришда олимлар ва мутахассисларнинг катта коллективлари қатнашди, — деди пировардида академик. — Юксак энергиялар физикаси институтидан ташқари Д. В. Ефремов номли электрон физик аппаратлар илмий тадқиқот институти, Ленинграддаги «Электросила» электр машинасозлик бирлашмаси, Литкарино оптик шиша заводи ҳам муҳим ҳисса қўшдилар. Кўп узеллари ихтиро даражасида ясалган установка барвақт ишга туширилди. Олимлар ва ишчилар эришган муваффақиятларини партиянинг XXV съездига бағишлайдилар.

Р. АХМЕТОВ.
(ТАСС мухбири).

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ТАБИАТ ИНСОН ҒАМХЎРЛИГИДА

Мамлакатимизда камайиб бораётган айрим фойдали қушлар ва паррандаларни тўла сақлаб қолиш ҳамда кўпайтириш қонун йўли билан белгилаб қўйилган. Кейинги йилларда Ўрта Осиё республикаларида бир қатор қўриқхоналар ташкил этилди. Поп районидаги «Мирзаорол» қўриқхонаси ана шулардан биридир.

Бу ерга қардош Қирғизистон ССРнинг «Тўқмоқ» давлат қўриқхонасидан 245 та тустовуқ келтирилганди. Паррандалар маҳаллий шароитга тезда кўникишди. Икки йил ичида улар сони 1700 дан ошиб кетди.

Ҳозир 160 гектар майдонни эгаллаган қўриқхонада қиш ҳукмронлик қиляпти. Ҳаммаёқни қор қоплаган. Лекин жониворлар инсон ғамхўрлиги остида. Уларнинг қишловдан тўкин чиқишлиги учун 3 тоннадан зиёд дон жамғариб қўйилган.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент Давлат цирки

(Хадрадаги янги бинода)

2 ФЕВРАЛДА

ОЧИЛАДИ

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

ТОМОШАЛАР ҲАР КУНИ КЕЧ СОАТ 7 ЯРИМДА; шанба кунлари 15.00, 19.30 ва якшанба кунлари 12.00, 15.00, 19.30 да бошланади.

БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — Москва. 15.00 — **«Катта оила»** (бадиий фильм). 17.00 — Музикали программа. 17.30 — Халқаро панорама. 18.00 — Тошкент. 18.05 — Болалар учун кўрсатув. 18.35 — **«Ахборот».** 18.50 — Адабий учрашувлар. М. Шевердин. 19.20 — «КПСС XXV съездига меҳнат рапортлари». 19.50 — Ўн минут музика. 20.00 — **«Оталар сўзи — ақлнинг кўзи».** 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — **«Экран хандаси».** 22.00— **«Вақт».** 22.30— **Хоккей:** «Бинокор» (Тошкент) — «Рубин» (Тюмень). 23.30 — **Минифутбол бўйича халқаро турнир.**
ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.05 Тошкент. 10.10 — Янгиликлар. 10.20 — Болалар учун кўрсатув. 10.50 — «Светофор». 11.50 — Фильм-концерт. 12.50 — **«Ё остидан, ё устидан»** (бадиий фильм). 14.20 — Ўқув кўрсатуви. 14.50 — «Киноэкран янгиликлари». 18.00 — Мультфильмлар. 18.30 — Ҳужжатли фильм. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — **Бокс бўйича халқаро учрашув.** СССР — АҚШ. 21.00 — «Киносаёҳатчилар клуби».
УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.55 — Тошкент. 19.00 — Болалар учун фильм. 19.15 — Ўқитувчи экрани. 19.45 — Фильм-концерт. 20.10 — Телевизион театр. Ў. ҲОШИМОВ. **«Инсон садоқати»** (2-қисм).

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да **Уйланиш.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26/I да **Олифта.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да **Биринчи бўса** (12.00).

Кино

Афоня — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «ДРУЖБА», «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «БИЛИМЛАР УЙИ» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (9.45, 11.30, 13.15, 15.00, 16.45, 18.30, 20.15, 22.00), «МОСКВА» (10.00, 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30, 19.15, 20.45).

Очкўзликка қарши маккорлик (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

Дельфин куни — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00, 21.45).

Ивановлар оиласи — «ЧАЙКА» (16.00, 20.00).

КУРОРТ ПОСЁЛКАСИДА... ЗАВОД

РЕСПУБЛИКАМИЗ ОРОМГОҲЛАРИДА

Чортоқ курортида ҳордиқ чиқараётган ҳар бир киши бу заводга суюнади ҳали бу ерга келишга муваффақ бўлмаганлар эса айниқса қувонади. Давлат комиссияси шишага минерал сув қўйиб чиқарадиган Чортоқ заводини қабул қилиб олди.

Янги корхона икки гектардан зиёд ерни эгаллади. Унинг бош корпусида ўрнатилган автомат линиялар йилига 20 миллион шиша шифобахш сув бера олади. Ҳозирга қадар қудуқдан чиқарилувчи минерал сувни шишаларга солиш учун цистерналарда Наманганга олиб боришга тўғри келарди. Йўлда сувнинг самарали хоссаси қисман йўқоларди. Иш ҳам катта эмасди: бир йилда атиги миллион шиша сув чиқарилар эди.

— Янги корхона корпуси «запас билан» қурилган. Унда ҳар йили юз миллион шишага қадар сув чиқариб туришга етадиган жой бор.

— Сув запаслари камайиб қолмасмикин?

— Сув ҳаммага етади. Гидрогеологларнинг фикрича, унинг запаслари ҳали кўп йилларга етади. Бунинг устига, Чортоқ суви ёнида қазилган янги қудуқдан бирмунча бошқа составдаги сув чиқди. Унинг шифобахш хусусияти яна ҳам кўп. Энди шу ерда яна бир қудуқ қазилмоқчи.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000 ГСП Тошкент, ЛЕНИН проспекти № 41 * ТЕЛЕФОНЛАР

Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142

Р. 13018. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. В. — 20.